

* kopie dhr. Bent



Recreatieschap Drenthe

Brink 4b
7981 BZ Diever
Tel.: (0521)593210
Fax: (0521)591908
E-mail: info@recreatieschapidrenthe.nl

Aan:

Gemeente Midden-Drenthe
t.a.v. het college van b&w
Postbus 24
9410 AA BEILEN

13 APRIL 2016



1193

MEENTE MIDDEN-DRETHE

Datum : 12 april 2016
Behandeld door : de heer D. Dijkstra
Ons kenmerk : UR2016.091
Onderwerp : jaarrekening en begroting
Bijlagen : 3

Geacht college,

Bijgaand treft u aan de jaarrekening 2015 inclusief accountantsverslag en de begroting 2017 van het Recreatieschap Drenthe.

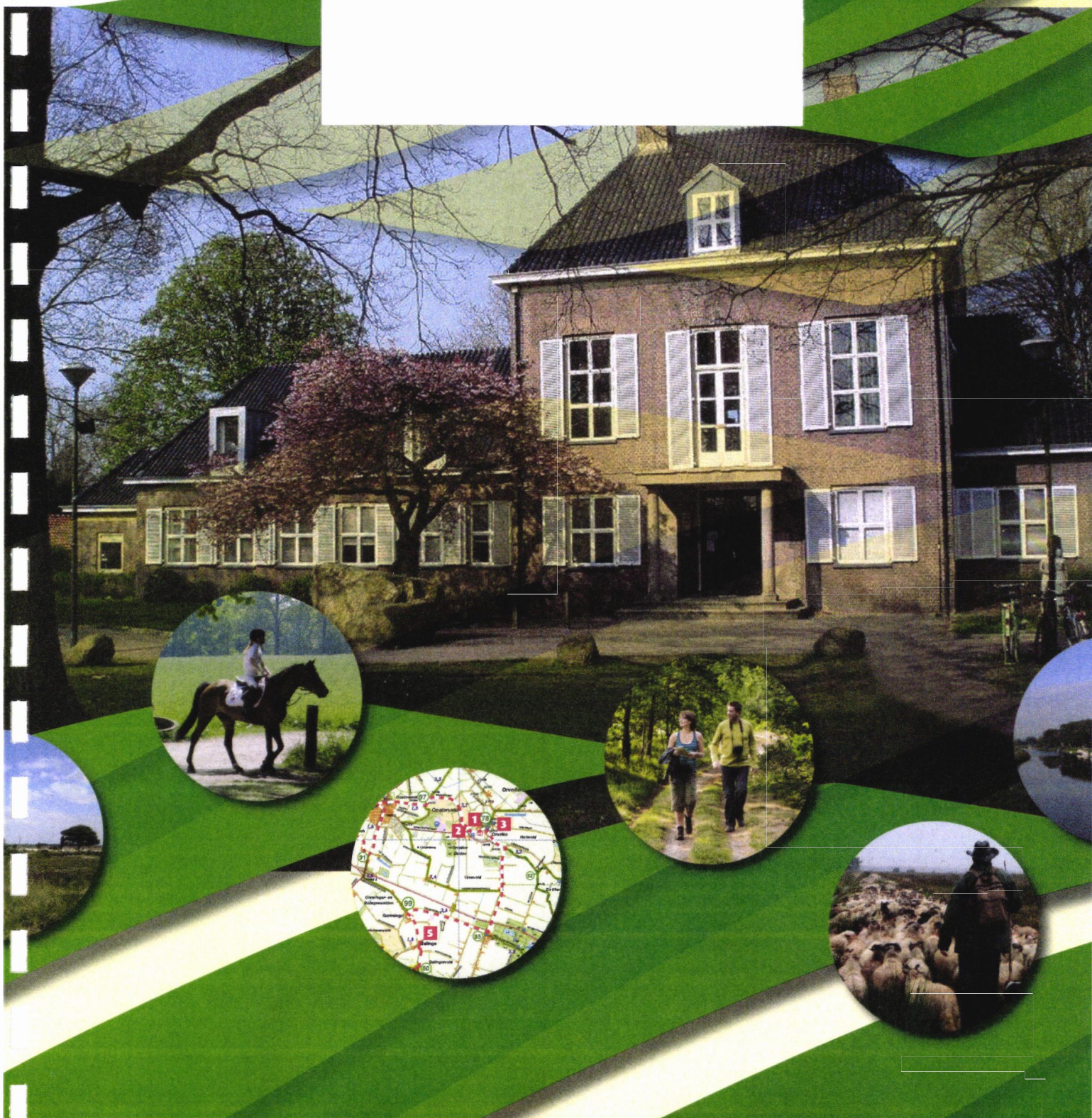
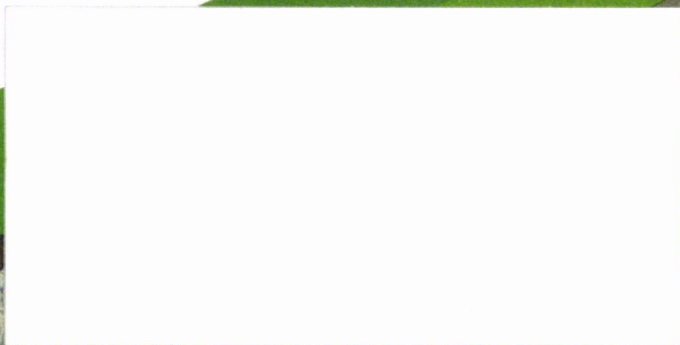
Genoemde stukken zullen ter vaststelling worden geagendeerd voor de vergadering van het Algemeen Bestuur van het Recreatieschap Drenthe op d.d. 29 juni 2016.

Met vriendelijke groet,
Recreatieschap Drenthe,

(D. Dijkstra, directeur).



Recreatieschap Drenthe



Jaarverslag en Jaarrekening 2015

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

datum **31 MRT 2016**

Behorende bij briefnr. **001** d.d. **31.3.2016**
paraaf

Inhoudsopgave	
Jaarverslag 2015	2
Bericht van het Dagelijks Bestuur	3
1. Inleiding	3
2. Doelstelling Recreatieschap Drenthe	4
3. Taken	4
4. Fonds voor Recreatie en Toerisme	6
5. AORTA	7
6. Doelmatigheid en rechtmatigheid	7
7. Resultaat boekjaar	8
8. Voorstel tot vaststelling van de jaarrekening	8
Programmaverantwoording	9
1. Algemeen	9
2. Rendement Recreatieschap Drenthe	17
3. Toekomstverwachting	17
Verplichte paragrafen	18
1. Weerstandsvermogen	18
2. Financiering	19
3. Verbonden partijen	19
4. Grondbeleid	20
5. Bedrijfsvoering	20
Jaarrekening 2015	21
Balans	22
Programmarekening	23
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	24
1. Inleiding	24
2. Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening	24
Toelichting op de balans	27
Toelichting op de programmarekening	33
Controleverklaring	45
1. Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	46
Bijlagen	48
1. Investeringsstaat	49
2. Bijdrage gemeenten in de exploitatiekosten	50
3. Bijdrage gemeenten in het fonds Recreatie en Toerisme	51
4. Projecten	52
5. Fonds Recreatie en Toerisme	62
6. Bestemmingsreserve fonds Recreatie en Toerisme	69

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

datum 31 MRT 2016

paraaf

Jaarverslag 2015

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

datum 31 MRT 2016

paraaf

Bericht van het Dagelijks Bestuur

1. Inleiding

Het economisch belang van toerisme & recreatie is voor Drenthe/Ooststellingwerf groot, maar is altijd moeilijk te duiden. De bestedingen van vakantiegangers en dagjesmensen komen immers niet alleen bij toeristische bedrijven zelf terecht, maar ook bijvoorbeeld in winkels. En die toeristische bedrijven kopen hun producten weer in bij allerlei toeleveranciers. Al met al is het dus lastig om de totale waarde goed te berekenen. Op basis van gegevens over het aantal verblijfstoeristen en uitstapjes in Drenthe en de daarmee samenhangende uitgaven (Ecorys 2014), is berekend dat de totale bestedingen van consumenten in de Drentse vrijetijdseconomie bijna € 1 miljard bedragen met zo'n 18.000 arbeidsplaatsen.

Niet alleen hebben de campings, attractieparken, hotels, zwembaden en bungalowparken belang bij toerisme; toerisme is ook van belang voor de leefbaarheid in het landelijk gebied. Veel winkels en voorzieningen in de diverse Drentse dorpen zouden geen bestaansrecht meer hebben zonder de bestedingen van de toerist/recreant.

Dit economische belang van toerisme voor de Drentse economie in het algemeen en voor de eigen inwoners in het bijzonder vraagt om een actief beleid van de gemeenten. Maar behoud van de toeristische bedrijvigheid gaat niet vanzelf. De recreatiesector moet in haar volle breedte er alles aan doen om zijn economische vitaliteit te behouden. De rentabiliteit van veel bedrijven staat onder druk en veelal is een meer efficiënte en effectieve bedrijfsvoering nodig.

Gemeenten zullen dan ook met nadruk een actief economisch beleid moeten voeren ten aanzien van de toeristisch/recreatieve sector om daarmee de werkgelegenheid en de vitaliteit van de regionale economie te waarborgen. Nieuwe ontwikkelingen en trends vereisen alertheid en een actieve houding. Steeds meer bedrijven bewegen zich op het terrein van toerisme en recreatie. Kunst en cultuur, maar ook sport zijn in wezen essentiële partners voor de toeristische sector. Alhoewel de politieke betrokkenheid bij de sector het afgelopen decennium al sterk is toegenomen is het van belang politiek sterk te blijven focussen op toerisme en recreatie in Drenthe en Ooststellingwerf.

Gemeenten

In het licht van de sterke bezuinigingen die de laatste jaren hebben plaatsgevonden is het zaak stil te staan bij de noodzaak tot publieke investeringen in toerisme. Juist in deze sector is de economische effectiviteit voor een belangrijk deel mede afhankelijk van de bereidheid tot publieke betrokkenheid. Dit in relatie tot de realisatie van infrastructuur, zoals fiets- en wandelpaden, parkeervoorzieningen, bewegwijzering enzovoort, maar tevens ook voorwaardenscheppend ten aanzien van de mogelijkheden van bedrijven voor verdere ontwikkeling.

Het Recreatieschap Drenthe is uniek in Nederland als samenwerkingsverband van alle Drentse gemeenten en de Friese gemeente Ooststellingwerf. Het Recreatieschap Drenthe richt zich op coördinatie, advisering, plan- en projectontwikkeling, uitvoering en beheer.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

datum

31 MRT 2016

paraaf

Daarnaast werkt het Recreatieschap Drenthe nauw samen met vele organisaties als Recron Drenthe, Marketing Drenthe, Stichting Drents Internetplatform, provincies en Staatsbosbeheer.

Juist deze samenwerking is binnen het complexe speelveld van de sector van belang.

Afstemming tussen het beleid van de diverse gemeenten via het Recreatieschap Drenthe enerzijds en samenwerking met de diverse andere spelers binnen het werkveld en met name met de ondernemers is de basis voor een goed toeristisch recreatief beleid. Via het Recreatieschap Drenthe kunnen gemeenten actief en adequaat inspelen op de wensen en belangen van de sector en het daardoor versterken van het economisch belang. Daar waar grensoverschrijdende activiteiten plaatsvinden kan hierop via het Recreatieschap Drenthe worden ingespeeld.

2. Doelstelling

De binnen het Recreatieschap Drenthe samenwerkende gemeenten zijn betrokken bij de realisatie van een actief en vooral effectief beleid tot versterking van de toeristisch/recreatieve sector in relatie tot de Drentse economie. Deze onderlinge samenwerking is een voorwaarde om tot dit beleid te komen. Immers een toerist/recreant kent geen grenzen.

3. Taken

Het Recreatieschap Drenthe is dan ook een functionele schakel binnen de ontwikkeling van toerisme en recreatie.

In dit kader kunnen de taken van het Recreatieschap Drenthe als volgt worden weergegeven:

a. Belangenbehartiging

Een voornaam taak van het Recreatieschap Drenthe is de behartiging van belangen van de Drentse gemeenten en de Friese gemeente Ooststellingwerf ter zake recreatie en toerisme. Hiertoe wordt door de bestuursleden van het Recreatieschap Drenthe, de directeur en de medewerkers in een groot aantal organisaties, werkgroepen, stuurgroepen en andere overlegplatforms geparticipeerd.

Binnen het kader van de belangenbehartiging hoort ook de versterking van de communicatie rond toerisme en recreatie. Hiervoor zijn door het Recreatieschap Drenthe een aantal instrumenten ontwikkeld, zoals de Recreatiesociëteit (www.recreatiesocieteit.nl), het recreatiecongres (www.recreatiecongres.nl) en de eigen site van het Recreatieschap Drenthe.

De Recreatiesociëteit kent inmiddels circa 100 leden, terwijl jaarlijks zo'n 250 mensen deelnemen aan het Recreatiecongres. Het congres in 2015 vond plaats op 3 december 2015 en werd gehouden in Recreatiecentrum Aelderholt te Aelderholt. Het congres had als thema Tijd voor Verandering.

Verder de Marketingdoelstellingen
BDO Audit & Assurance B.V.

Aansluitend op het congres vond het officiële afscheid plaats van de heer Hans Hartog als directeur van het Recreatieschap Drenthe en de kennismaking met de nieuwe directeur de heer Dick Dijkstra.

b. Coördinatie en beleid

Een belangrijk onderdeel van de activiteiten van het Recreatieschap Drenthe is het coördineren van beleid. Dit in relatie tot het toeristisch/recreatieve beleid van de gemeenten, maar ook ten aanzien van de afstemming tussen provinciaal en gemeentelijk beleid en beleid en ontwikkelingen van derden, zoals Natuurbeschermingsorganisaties, Recron enz.

Ook de afstemming rond de grensoverschrijdende zaken hoort hierbij, zoals met Emsland Touristik en de buurprovincies Groningen, Friesland en Overijssel.

Daarnaast speelt het Recreatieschap Drenthe een belangrijke rol bij de coördinatie van subsidiemiddelen.

c. Routes

Het Recreatieschap Drenthe fungeert voor Drenthe en Ooststellingwerf als het routebureau. Nieuwe bewegwijzerde routes worden door het Recreatieschap Drenthe gerealiseerd en bestaande routes worden in stand gehouden. Het betreffen hier: een 14-tal ATB routes, het fietsknooppuntensysteem (met zo'n 10.000 routebordjes en circa 500 knooppuntpanelen), een groot aantal bewegwijzerde fiets- en wandelroutes, de bewegwijzering richting de hunebedden in Drenthe en de bewegwijzering van het Geopark. Daarnaast is in de gemeente De Wolden een eerste experiment uitgevoerd met een wandelknooppuntensysteem (circa 1000 bordjes en 50 knooppunten). Het ligt in de bedoeling om in 2016 te komen tot de realisatie van meer wandelknooppunten. In aansluiting op de routes worden tevens in nauwe samenwerking met de betrokken gemeenten informatiepanelen geplaatst.

d. Vaarrecreatie

Het Recreatieschap Drenthe beheert langs de Drentse kanalen een 5 tal toiletgebouwen voor de recreatievaart, te weten bij Dieverbrug, Boskampbrug Havelte, Rogat, Echten en Hoogersmilde. In 2014 zijn bij genoemde toiletvoorzieningen tevens informatiepanelen en verhalenpalen rond de cultuurhistorie van de Drentse Hoofdvaart en de Hoogetveense Vaart geplaatst. In aansluiting hierop is in 2015 in samenwerking met de gemeenten Meppel, Westerveld, Midden- Drenthe en Assen een E-book ontwikkeld, waarin de Drentse Hoofdvaart en de omgeving wordt toegelicht en ontsloten door een 6-tal fietsroutes. Het E-book werd in 2015 al 1700 keer gedownload. Voor 2016 staat een tweede E-book op de rol voor het gebied langs de Hoogetveense Vaart/Verlengde Hoogetveense Vaart (Meppel – Emmen).

e. Planontwikkeling en advies

Toerisme en recreatie zijn beleidsvelden die veel relaties hebben met andere zaken, zoals sport, cultuur, verkeer en vervoer, plattelandsontwikkeling en ruimtelijk beleid. Door het Recreatieschap Drenthe worden verbindingen gelegd met al deze sectoren om tot een goede afstemming en integratie te komen. Hierbij treedt het Recreatieschap Drenthe ook adviserend op richting de gemeenten. Naast algemene

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

datum 31 MRT 2016

paraaf

adviezen wordt ook richting individuele gemeenten, natuurbeschermingsorganisatie en ondernemersgroepen meegedacht. Het Recreatieschap Drenthe is voorts actief betrokken bij het Internationale Natuurpark Veenland en het Unesco Global Geopark de Hondsrug.

Een bijzonder element rond de advisering van bedrijven is in 2014 de instelling door het Recreatieschap Drenthe, in nauwe samenwerking met Gastvrij Drenthe en de provincie Drenthe, van het Recreatie Expertteam. Het team geeft adviezen aan bedrijven die onder meer in de problemen zijn geraakt rond financiën, organisatie en visie. Eind 2015 waren door dit team (waarin circa 30 experts belangeloos participeren) 21 bedrijven ondersteund.

Gelet op het succes van het team hebben provincie Drenthe en Recreatieschap Drenthe besloten om in 2016 en volgende jaren de inzet van het team te continueren.

Samenvattend

Recreatie en toerisme zijn beleidsterreinen waarbinnen gemeenten sturend en faciliterend kunnen en moeten optreden. Het belang van de sector is zeer groot voor de economische ontwikkelingen in onze provincie. Een goede beleidsafstemming, coördinatie en gezamenlijke ontwikkeling is dan ook van groot belang. Via het Recreatieschap Drenthe heeft dit in 2015 op een goede wijze gestalte gekregen.

4. Fonds voor Recreatie en Toerisme

a. Instelling

IN 1998 heeft het bestuur van het nieuw gevormd Recreatieschap Drenthe besloten om te komen tot de vorming van een fonds voor recreatie en toerisme. Dit is als zodanig ook verwerkt in de gemeenschappelijke regeling.

Jaarlijks stellen de deelnemende gemeenten een bedrag voor dit fonds beschikbaar gebaseerd op een vaste bijdrage en een bedrag in samenhang met de toeristische overnachtingen. De omvang van het fonds kan daardoor flexueren. In 2015 was het fonds € 233.309,- groot.

b. Doelstelling

De doelstelling van het fonds is financiële middelen snel en efficiënt in te kunnen zetten voor het stimuleren en het komen tot nieuwe ontwikkelingen en de realisatie van projecten. Hierbij vormt met name de mogelijkheid om via de inzet van het fonds op een snelle wijze andere subsidiegelden te genereren een belangrijk gegeven. Zo kan op een alertere wijze worden ingespeeld op wensen vanuit overheden en bedrijfsleven. Het is mogelijk gebleken projecten in gang te zetten die anders niet of slechts met veel moeite zouden zijn gerealiseerd. De opzet was dan ook in de afgelopen jaren zeer succesvol. De fondsmiddelen zorgen voor een grote multiplier in relatie tot de inzet van andere (subsidie)middelen. Algemeen wordt dan ook als doelstelling voor het fonds gehanteerd:

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

Het op een effectieve en efficiënte wijze zorgdragen voor vernieuwing en stimulering van recreatie en toerisme in Drenthe in brede zin.

c. Inzet van het fonds

In de afgelopen periode van 5 jaar (2010 – 2015) is via de inzet van het fonds een investering in het Drentse toeristisch/recreatieve product van circa € 20.000.000,- gerealiseerd. Algemeen mag dan ook gezegd worden dat het fonds een zeer hoge multiplier heeft.

De omvang van het fonds bedroeg in 2015 € 233.309,- Mede dankzij het fonds is in 2015 een investeringsvolume van € 1.572.221,- gerealiseerd.

Uit commentaren van zowel gemeenten als bedrijfsleven maar ook uit eigen constatering kan worden opgemerkt, dat het fonds volledig aan zijn doelstelling beantwoordt.

5. AORTA

Het Recreatieschap Drenthe kent een Algemeen Overleg Recreatief Toeristische Ambtenaren (AORTA).

In het AORTA wordt intensief van gedachten gewisseld door de toeristisch/recreatieve ambtenaren van de deelnemende gemeenten en de provinciale ambtenaren. Er worden sprekers uitgenodigd zoals vertegenwoordigers van het toeristisch bedrijfsleven, natuurbeschermingsorganisaties en andere van belang zijnde instanties. Daarnaast worden in het overleg de plannen en projecten van het Recreatieschap Drenthe getoetst en waar nodig worden ambtenaren van gemeenten hierbij betrokken. De vaak solitaire functie van de gemeentelijke beleidsmedewerkers op het gebied van toerisme wordt op deze wijze aanzienlijk versterkt. Men spreekt zijn collega's, kan informatie uitwisselen, hoort zaken die van belang zijn enz. Landelijk is dit overleg dan ook uniek en – naar alom blijkt – zeer effectief.

6. Doelmatigheid en Rechtmatigheid

De aard en omvang van het Recreatieschap Drenthe laten een 3-tal kenmerken zien:

- Kleinschaligheid
- Effectiviteit
- Intensiviteit (veel projecten)

Doelmatigheid

In overleg met de accountant wordt voortdurend gewerkt aan de verbetering van de bedrijfsvoering en de administratieve opzet. Dit onder meer door verdere doorvoering van de digitalisering binnen de boekhouding. De invordering van rekeningen, het verrichten van betalingen en het zorgen voor bevoorschotting van subsidiemiddelen is hierdoor ook in het afgelopen jaar nog weer verbeterd.

datum 31 MRT 2016

paraaf

Rechtmatigheid

In het kader van de rechtmatigheidscontrole zijn volgens de van toepassing zijnde interne en externe regelgeving de volgende zaken de revue gepasseerd:

- wet Gemeenschappelijke Regelingen;
- Gemeenschappelijke Regeling Recreatieschap Drenthe;
- verordening op de uitgangspunten voor het financieel beleid, voor het financieel beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie van het Recreatieschap Drenthe;
- verordening op de controle op het financieel beheer en op de inrichting van de financiële organisatie van Recreatieschap Drenthe;
- rechtspositionele regelingen personeel en regelgeving belastingwetgeving;
- regelgeving BTW;
- wet Fido en treasurystatuut;
- regelgeving Europees aanbesteden en staatssteun;
- regelingen betreffende projectfinanciering (subsidievoorwaarden provincie Drenthe en Samenwerkingsverband Noord-Nederland);
- gemeentewet;
- directiestatuut;
- ambtenarenwet;
- Wet Openbaarmaking uit Publieke middelen gefinancierde Topinkomens (WOPT);
- Besluit Begroting en Verantwoording (BBV);
- Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (BADO).

7. Resultaat van het boekjaar 2015

Het boekjaar 2015 kan worden afgesloten met een resultaat van € 804,-.

8. Voorstel tot vaststelling van de jaarrekening.

Onder verwijzing naar het vorenstaande stellen wij u voor:

- a. over te gaan tot vaststelling van de jaarrekening van het Recreatieschap Drenthe 2015;
- b. het resultaat over 2015 te weten € 804,- ten gunste te brengen van de bestemmingsreserve onderhoud.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

datum 31 MRT 2016

paraaf

Programmaverantwoording

1. Algemeen

Het jaar 2015 heeft, evenals voorgaande jaren in het teken gestaan van de realisatie en ontwikkeling van een groot aantal projecten.

Sociaal beleid

Het jaar 2015 heeft in het licht gestaan van verandering binnen de organisatie. Door het vertrek van de directeur eind 2015 en de hieraan verbonden sollicitatieprocedure is ook stil gestaan bij de taakverdeling en afstemming van taken binnen het bureau. Er is beperkt extra personeel ingehuurd voor de begeleiding van de projecten Masterplan Fiets, Herstel Fietspaden Drenthe en het project Tour de TT.

Hierdoor heeft de organisatie in uitvoerende zin een versterking kunnen krijgen. Zeker in relatie tot de directiewisseling eind 2015 zal er de komende tijd sprake dienen te zijn van continue aandacht voor de taken en de inzet van personeel binnen de organisatie. Voor zover er in 2015 sprake is geweest van extra personeelslasten, zijn de hieruit voortgevloeide kosten voor het grootste deel doorberekend aan de betrokken projecten.

Adviesfunctie

Naast een grote betrokkenheid bij individuele gemeenten zijn in 2015 een aantal centrale adviezen uitgebracht. Met name de adviezen rond het beschikbaar stellen van financiële middelen richting Staatsbosbeheer voor de instandhouding van voorzieningen en ten aanzien van de ontwikkelingen rond de toeristische informatievoorziening in Drenthe. Op grond van dit laatste advies is uiteindelijk besloten om te komen tot stopzetting van de activiteiten van de stichting Recreatievoorzieningen Drenthe (Tourist Info Drenthe).

Projecten en activiteiten

In 2015 heeft het Recreatieschap Drenthe een groot aantal projecten gecoördineerd of ingeparticipeerd. Naast een uitvoerende rol heeft het Recreatieschap Drenthe zowel een financiële als actief participerende rol. Onderstaand treft u een overzicht aan van de projecten in 2015.

1.1 Projectnaam: Geopark de Hondsrug

In Europa zijn 46 gebieden die de status Internationaal Geopark hebben verkregen (wereldwijd zijn het er circa 80). Voorbeelden zijn de Eifel, Haute Provence en Lesbos. Met het verkrijgen van de status Internationaal Geopark voor het gebied de Hondsrug (een landelijke primeur) heeft Drenthe een uniek kader voor cultuur en toeristische ontwikkeling verkregen. Landelijk zijn wij dan de eerste en enige nog.



Geopark de Hondsrug
Van alle tijden...

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN

Eind 2015 ontvingen alle Internationale Geoparken en dus ook het Geopark de Hondsrug de v. Unesco status. Door deze Internationale erkenning wordt een sterke impuls gegeven aan de mogelijkheden voor de toerist en eigen inwoner voor de beleving van het Hondsruggebied.

31 MRF 2016

Het Recreatieschap Drenthe ondersteunt de stichting Unesco Internationaal Geopark de Hondsrug zowel financieel als ook inhoudelijk. Mevrouw N. Hofstra – wethouder van Tynaarlo is namens het Algemeen Bestuur van het Recreatieschap Drenthe bestuurslid van de stichting, terwijl de directeur van het Recreatieschap Drenthe adviseur is van het Geopark. Daarnaast wordt uit het fonds – gedurende een periode van 3 jaar – een bedrag van € 20.000,- beschikbaar gesteld voor het functioneren van de stichting Unesco Internationaal Geopark de Hondsrug. Financiering: Door de provincie Drenthe, betrokken gemeenten en het Recreatieschap Drenthe.

1.2 Projectnaam: Recreatie Kwaliteitsteam fase 2

Het adviseren van ondernemers naar mogelijkheden tot uitbreiding/aanpassing van hun bedrijf in kwetsbare natuurgebieden. Het project wordt voor 50% gefinancierd door de provincie en voor 50% door het Recreatieschap Drenthe. Het betreft hier een 2^e fase van dit project. In 2015 heeft dit team een 3-tal adviezen uitgebracht.

Het project loopt tot eind 2016. In dat jaar zal over de verdere inzet en opzet van het Kwaliteitsteam nadere besluitvorming moeten plaatsvinden.

Bijdrage Recreatieschap Drenthe: € 11.500,- (per jaar)

Looptijd project: 31 december 2016

1.3 Projectnaam: Recreatie Expertteam – 1^e en 2^e fase

Dit project beoogt een extra impuls te geven aan de stabiliteit van recreatief/toeristische bedrijven. Naast het oplossen van problemen op individueel bedrijfsniveau en het doorbreken van een padstelling in de bedrijfsvoering kan door het project tevens een kwaliteitsimpuls worden gegeven die op Drents niveau doorwerkt.

Gelet op de belangstelling vanuit het bedrijfsleven voor dit adviesteam werd begin 2015 besloten om tot een 2^e fase te komen. Eind 2015 was het beschikbare budget door de grote vraag voor ondersteuning van bedrijven ook nu reeds uitgegeven. Zo, n 20 bedrijven hebben tot eind 2015 advies mogen ontvangen. Naar uit bedrijfsevaluaties blijkt is de advisering voor deze bedrijven uiterst effectief gebleken. Op grond hiervan hebben provincie en Recreatieschap Drenthe besloten om voor 2016 wederom voor een periode van tenminste 2 jaar financiële middelen beschikbaar te stellen om het Recreatie expertteam te kunnen door laten functioneren.

Projectkosten: € 168.750,-

Bijdrage Recreatieschap Drenthe: € 36.750.

Looptijd project: 31 maart 2017

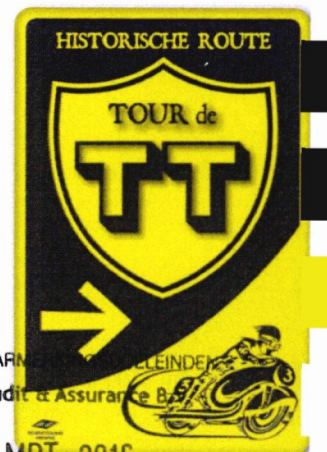
1.4 Projectnaam: Tour de TT

In samenhang met het beleid van het Recreatieschap Drenthe tot de ontwikkeling van route gebonden recreatie is in 2014 en 2015 hard gewerkt aan het ontwikkelen van een bewegwijzerde cultuur/historische motorroute en een bewegwijzerde fietsroute op basis van het oude TT-tracé. Daarnaast zijn kunstobjecten verbandhoudende met de TT historie langs de route ontwikkeld en is het bedrijfsleven gestimuleerd om te komen tot arrangementen. Voorts is vormgegeven aan diverse informatiematerialen. Het betreft hier een publiek private samenwerking met een 64-tal recreatieondernemers, de gemeenten Aa en Hunze, Borger-Odoorn, Assen, Midden-Drenthe en de provincie.

Projectkosten bedragen: € 132.500,-

Bijdrage Recreatieschap Drenthe: € 22.000,-

Looptijd project: 31 maart 2016



datum

31 MRT 2016

1.5 Projectnaam: Herstel Fietspaden – fase 2

Op grond van het gebleken succes van het project Herstel Fietspaden fase 1 heeft de provincie op verzoek van het Recreatieschap Drenthe besloten om – mede gelet op de Fietsbeleidsnota – een extra bedrag van € 2 miljoen beschikbaar te stellen voor het herstel en de ontwikkeling van fietspaden. Het project is – meer dan in het vorige project – een samenwerking tussen provincie en Recreatieschap Drenthe.



De voorbereiding van dit project loopt via het Recreatieschap Drenthe, terwijl – anders dan bij fase 1 het geval was – de beschikkingen van de bijdragen aan de gemeenten en de afrekening per fietspad via de provincie loopt.

Projectkosten: € 2.000.000,-

Bijdrage Recreatieschap Drenthe: n.v.t.

Looptijd project: 31 december 2016

1.6 Projectnaam: Beheer en onderhoudsvoorziening Staatsbosbeheer

Door het rijk zijn bij de decentralisering van de middelen voor het beheer en onderhoud van de natuurgebieden ingaande 1 januari 2015 forse bezuinigingen doorgevoerd met betrekking tot de middelen voor het onderhoud van de toeristisch/recreatieve zaken.

Het betreffen hier de fietspaden die in beheer en onderhoud zijn bij Staatsbosbeheer, wandelpaden en routes, parkeervoorzieningen, informatieborden en bankjes.

Staatsbosbeheer is hierdoor met de beschikbare middelen niet in staat om op een goede en voldoende wijze deze recreatief/toeristische voorzieningen in de boswachterijen in stand te houden.

Algemeen voelen de provincie en de gemeenten een directe betrokkenheid bij de nu voorliggende problematiek. Het is voor het toeristisch/recreatieve product van Drenthe essentieel, dat de voorzieningen voor de ontsluiting van de bossen en natuurgebieden in goede staat verkeren. Besloten is om ingaande 2015 per gemeente voor een periode van 3 jaar jaarlijks € 10.000,- binnen de gelden voor de WSW uitvoering te reserveren voor de bijdrage aan de uitvoering van het recreatiebeheer bij Staatsbosbeheer. Voor het beheer van de overige voorzieningen resteert dan nog een bedrag van € 3.788,- per gemeente per jaar, te financieren uit recreatiemiddelen. Vanuit het Recreatieschap Drenthe zal gedurende 3 jaar € 21.000,- worden bijgedragen. Hierdoor heeft Staatsbosbeheer de tijd om op een goede wijze de bezuinigingen te verwerken in het feitelijke beheer in de jaren na 2017. Medio 2016 zal op grond van een evaluatie worden gezien hoe een en ander in de komende jaren door Staatsbosbeheer kan worden geregeld.

Projectkosten: € 240.000,-

Bijdrage Recreatieschap Drenthe: € 21.000,- (per jaar)

Looptijd project: 31 december 2017

1.7 Projectnaam: Ontwikkeling E-book Drentse Hoofdvaart

Door het Recreatieschap Drenthe is in samenwerking met de gemeenten Assen, Midden-Drenthe, Westerveld en Meppel een E-book ontwikkeld, waarin de toeristisch/recreatieve potentie van de gebieden langs de Drentse Hoofdvaart wordt beschreven. Tevens worden hierin een aantal fietsroutes op basis van het fietsknooppuntensysteem weergegeven.

Het E-book geeft een unieke vorm van nieuwe informatie over een gebied. De opzet via het E-book betekent dat de geboden informatie makkelijk is aan te passen aan nieuwe ontwikkelingen en seizoenen, terwijl de kosten beperkt zijn.

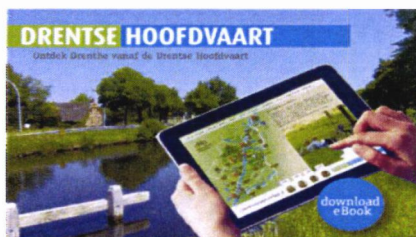
Eind 2015 bleek dat het E-book reeds 1800x was gedownload.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

datum 31 MRT 2016

paraaf

Inmiddels zijn stappen gezet voor een volgend E-book, te weten: Meppel – Emmen, terwijl ook nagedacht wordt over onder meer de Turfroute en Assen-Groningen als E-book.



1.8 Projectnaam: Verbinding & Verbeelding Maatschappij v. Weldadigheid fase 1

In het kader van de komende ontwikkelingen rond de mogelijke Unesco erkenning van de Maatschappij van Weldadigheid Frederiksoord en de pauperkolonie Veenhuizen wordt gewerkt aan een opzet voor toeristische ontsluiting.

Hiertoe is in ontwikkeling een website: www.pauperkolonie.nl met inbreng vanuit het Internetplatform Drenthe en het Drents Archief. In dit platform wordt informatie gegeven over de geschiedenis van de koloniën en de maatschappij. Getracht wordt de ontwikkeling van dit bijzondere culturele erfgoed van onze provincie onder de aandacht te brengen op een publieksvriendelijke en toegankelijke wijze.

Projectkosten: € 9.950,- (gefinancierd door provincie Drenthe)

Bijdrage Recreatieschap Drenthe: n.v.t.

Looptijd project: 1 juli 2015

1.9 Projectnaam: Vooronderzoek wandelknooppuntensysteem Drenthe

In navolging van andere provincies, zoals Overijssel en Friesland, is in 2015 in opdracht van het Recreatieschap Drenthe door Grontmij een onderzoek uitgevoerd – gefinancierd door de provincie Drenthe om na te gaan onder welke voorwaarden en kosten de realisatie van een wandelknooppuntensysteem voor Drenthe haalbaar is. Naar bleek is een provincie dekkende aanpak om financieel technische redenen niet mogelijk. Gestreefd wordt nu op dit per gemeente op te pakken. Inmiddels heeft de gemeente De Wolden de vraag neergelegd bij het Recreatieschap Drenthe tot ondersteuning bij de realisatie van een wandelknooppuntensysteem in deze gemeente, terwijl ook een viertal andere gemeenten concreet plannen ontwikkelen om tot aanleg te komen. Door de provincie Drenthe zijn als eerste aanzet aan het Recreatieschap Drenthe financiële middelen € 110.000,- beschikbaar gesteld om de gemeentelijke uitvoering van deze aanleg te ondersteunen.

Per gemeente is maximaal € 30.000,- beschikbaar, terwijl een bedrag is gereserveerd voor marketing en promotie.

1.10 Projectnaam: Ontwikkeling projecten Interreg V

Door Emsland en OstFriesland en het Recreatieschap Drenthe wordt nader onderzoek gedaan naar mogelijke projecten die kunnen worden ingediend binnen Interreg V. Dit onderzoek vindt plaats onder de naam: Potential Analyse. Het project vindt zijn uitvoering via Emsland. Medio 2015 is dit onderzoek afgerond.

Er is hierbij sprake van een tweetal project voorstellen. Deze voorstellen, ondersteund door de Touristik Verband Emsland, Touristik Verband OstFriesland, Groningen en Fryslân waren:

- Samenwerking bij versterking en verdere ontwikkeling van de toeristische database
- Samenwerking rond de verdere ontwikkeling van cultuur-toerisme

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
datum 31 MRT 2016

Naar in eerste instantie leek was er sprake van zeer kansrijke projecten in relatie tot cultuur-toerisme. Eind 2015 werd echter door de EDR bericht, dat door een reeds groot aantal verplichtingen in samenhang met het beschikbare budget in eerste instantie de projecten werden aangehouden, danwel qua omvang zouden moeten worden ingeperkt. Verwachting is, dat medio 2016 een eerste - beperkter - project rond de samenwerking en versterking van de toeristische database kan worden ingediend.

1.11 Projectnaam: Ontwikkeling Biocomposieten fietspaden

Het betreft de ontwikkeling van nieuwe verhardingsmaterialen voor fietspaden als onderdeel van de taak van het Recreatieschap Drenthe rond de verbetering van de voorzieningen voor toeristisch fietsen. Hiertoe wordt intensief samengewerkt met het projectbureau van de provincie Drenthe en onder meer de Grontmij en Stenden University. De daadwerkelijke uitvoering van een en ander zal door de betrokken private partijen gestalte krijgen. Naar het zich laat aanzien zal medio 2016 een eerste proeftracé met deze nieuwe verharding worden gerealiseerd.

Projectkosten: € 100.000,-

Bijdrage Recreatieschap Drenthe: € 10.000,-

Looptijd project: 31 december 2015

1.12 Projectnaam: Cultuur/toeristische ontwikkeling aanlegvoorziening Echten/Noordscheschut

In samenwerking met de KNHM is het verstrekken van cultuur/toeristische informatie bij beide aanlegplaatsen van Noordscheschut en Echten gerealiseerd. Dit betreft plaatsing van panelen en verhalenpanelen.

Projectkosten: € 14.000,-

Bijdrage Recreatieschap Drenthe: € 7.500,-

Looptijd project: 1 juli 2015

1.13 Projectnaam: Realisatie Halfverharding fietspad Doorten Pesse

In 2015 is op initiatief van het Recreatieschap Drenthe de realisatie van het voorbeeldfietspad bij de nieuwe Greenpoint van Doorten te Pesse gereed gekomen. Het betreft hier een fietspad bestaande uit een 6-tal verschillende – deels nieuwe soorten halfverharding. Doel is om te zien welke nieuwe vormen van verharding toepasbaar zijn in Drenthe in relatie tot de aanleg en/of het onderhoud van fietspaden. De aanleg van de diverse delen is door een 6-tal aannemers/leveranciers bekostigd. Door bedrijf Doorten is de grond beschikbaar gesteld en is ook eigenaar van het fietspad.

Inmiddels hebben een aantal partijen vanuit Nederland het pad bezocht om de diverse verhardingssoorten te zien. Voor het Recreatieschap Drenthe waren aan dit projectonderdeel – behoudens de projectbegeleiding die in eigen beheer plaatsvond – geen kosten verbonden.

1.14 Project: Ontwikkeling plan cultuur/toeristische ontsluiting waterschapswerken Reest&Wieden

Het in nauwe samenwerking met het waterschap Reest&Wieden en de betrokken gemeenten is in 2015 gekomen tot cultuur/historische informatie bij Zwiggeltersluis en Holtjesvaart. Bezien wordt of op basis van deze voorzieningen tot nadere afspraken worden gekomen tot de verdere cultuur/toeristische ontsluiting van waterschapseigendommen.

Projectkosten: € 30.000,-
Bijdrage Recreatieschap Drenthe: € 4.520,-

1.15 Projectnaam: Herinrichting ATB-routes Hondsrug en Zuidwest Drenthe

In nauwe samenwerking met de betrokken ATB-verenigingen en terreineigenaren wordt gewerkt aan de versterking van de ATB-routestructuur in Zuid-West Drenthe en op de Hondsrug. Door het Recreatieschap Drenthe worden de initiele routes uitgezet en bewegwijzerd. Het onderhoud komt voor rekening van de betrokken ATBverenigingen. Door deze versterking wordt een extra impuls gegeven aan het ATB-fietsen in onze provincie. Gesteld kan en mag worden, dat de Drentse ATB routes door de kwaliteit van bewegwijzering en de ligging in de diverse natuurgebieden tot de mooiste van Nederland behoren en ook hoog scoren bij de ATB fietsers.

Bijdrage Recreatieschap Drenthe: € 30.000,-

Looptijd project: afronding medio 2016

1.16 Projectnaam: Bestuursexcursie 2015

In 2015 is een bestuursexcursie gehouden richting Noord Duitsland. Bij deze excursie, waaraan een groot aantal bestuurders van het Recreatieschap Drenthe deelnamen, is een bezoek gebracht aan het kuurbad Nieuweschans, de stad Leer, de Meijerwerven en schloss Dankernd. Alom waren de deelnemers van mening dat er nog veel mogelijkheden zijn om tot grensoverschrijdende samenwerking te komen.

1.17 Projectnaam: Recreatiesociëteit Drenthe

In 2015 werd weer 3x de Recreatiesociëteit georganiseerd. Inmiddels zijn zo'n 100 ondernemers/gemeentebestuurders lid van de Recreatiesociëteit. Per bijeenkomst wordt een specifiek thema centraal gesteld. Belangrijkste doel is echter te komen tot informele contacten tussen de leden (www.recreatiesocieteit.nl).

Daarnaast hebben de leden van de Recreatiesociëteit gratis toegang tot het jaarlijkse recreatiecongres.

Bijdrage Recreatieschap Drenthe: kostendekkend

1.18 Projectnaam Recreatiecongres

Op 3 december 2015 heeft het jaarlijkse recreatiecongres plaatsgevonden. Dit 31^e recreatiecongres had als thema: tijd voor verandering.

Met zo'n 240 deelnemers kan worden gesteld, dat ook dit congres weer in een behoefte heeft voldaan. Dit zowel als platform voor de uitwisseling van kennis, als ook – en met name – als plaats voor netwerken en contacten.

Tijdens het congres werd afscheid genomen van de directeur van het Recreatieschap Drenthe – de heer Hans Hartog en werd de nieuwe directeur voorgesteld: de heer Dick Dijkstra.

1.19 Projectnaam: Onderzoek toeristische informatievoorziening

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

Door het Recreatieschap Drenthe is eind 2014 gestart met een onderzoek naar de informatievoorziening voor de toeristische informatievoorziening.

Alom werd gesteld, dat een verbetering van de nu toch als versnipperd geziene structuur van de toeristische informatie van belang is. Dit onderzoek heeft er vervolgens toe geleid, dat medio 2015 werd besloten te stoppen met de organisatie Tourist Info Drenthe. Op grond hiervan werd genoemde stichting dan ook eind 2015 opgeheven wat het ontslag van de 3 medewerkers tot gevolg had. Het onderzoek werd uitgevoerd door een werkgroep bestaande uit een groot aantal toeristische ambtenaren en vertegenwoordigers van Marketing Drenthe en Tourist Info Drenthe onder voorzitterschap van de wethouders mevrouw Nina Hofstra (Tynaarlo) en de heer Bouke Durk Wilms (Emmen) en werd ondersteund door de heer Gertjan Elzinga van Bureau Elzinga en Oterdoom.

Besloten werd voorts om tot een vervolg onderzoek te komen onder de naam: Ontwikkelingsvisie Toeristische informatievoorziening. De opstelling van deze ontwikkelingsvisie, die wordt uitgevoerd door wederom de bovengenoemde werkgroep, aangevuld met vertegenwoordigers van provincie en bedrijfsleven, wordt begeleid door CELT onder leiding van de heer Bertus van der Tuuk.

Doel is om tot een effectieve toeristisch informatiestructuur te komen, waarbij zowel gekeken wordt naar de lokale en regionale promotie en informatievoorziening als ook naar de actoren op provinciaal niveau. Een effectievere en meer efficiënte samenwerking/uitvoering staat hierbij centraal.

1.20 Projectnaam: Verbetering bewegwijzering natuurgebieden Zuid West Drenthe

Door het Recreatieschap Drenthe wordt actief geparticipeerd in de stuurgroep en projectgroep Regionaal Landschap Zuid West Drenthe. Binnen deze gebiedsontwikkeling wordt vanuit toeristisch/recreatieve optiek gewerkt aan onder meer de verbetering van de bewegwijzering naar de diverse natuurgebieden/nationale parken, de infopunten daarin enz. Het Recreatieschap Drenthe heeft hierbij het voortouw in nauwe samenwerking met de betrokken gemeenten, terreinbeherende instanties en de provincie. Naar verwachting zal medio 2016 een en ander zijn gerealiseerd.

1.21 Projectnaam: Verbetering voorzieningen vaarrecreatie Zuidlaardermeer

Op verzoek van de gemeente Tynaarlo en de ondernemers rond het Zuidlaardermeer heeft het Recreatieschap Drenthe het voortouw bij de projectontwikkeling rond de realisatie van voorzieningen voor de vaarrecreatie in het Zuidlaardermeer. Het betreft hier een totaalinvestering van ca. € 250.000,-. Naar verwachting zal de planuitvoering in het voorjaar van 2016 van start gaan. Door de provincie Groningen en de betrokken gemeenten worden de financiële middelen hiervoor beschikbaar gesteld. De kosten van het Recreatieschap Drenthe geraamd op € 5.000,- worden binnen het project verrekend.

Projecten van derden waarbij het Recreatieschap Drenthe direct is betrokken:

Projectnaam: Ontwikkeling Holtingerveld

Projecttrekker: gemeente Westerveld en Staatsbosbeheer

Het betreft het verbeteren van de toeristische ontsluiting van het Holtingerveld, onder meer door het realiseren van een aantrekkelijke toegangspoort.

Bijdrage Recreatieschap Drenthe: € 25.000,-

Projectkosten: € 200.000,-

Projectnaam: Gecoördineerde aanpak recreatief/toeristisch onderzoek

Projecttrekker: provincie Drenthe, Marketing Drenthe en Recreatieschap Drenthe

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

datum

31 MRT 2016

paraaf

Het komen tot een uniforme gegevensverzameling in relatie tot toerisme en recreatie in Drenthe. Hierbij kan ondermeer worden gedacht aan het jaarlijkse NRITonderzoek.
Bijdrage Recreatieschap Drenthe: € 3.500,-
Projectkosten: € 10.000,-

Projectnaam: Projectgroep Natuurlijke Recreatie

Projecttrekker: Recron

Natuurlijke Recreatie is een samenwerkingsproject van de RECRON en de Natuur en Milieufederatie Drenthe en wordt ondersteund door de provincie Drenthe, de Drentse gemeenten en het Recreatieschap Drenthe.

Bijdrage Recreatieschap Drenthe: n.v.t.

Projectkosten: n.v.t.

Projectnaam: Ontwikkeling Wandelroutenetwerk Ooststellingwerf

Projecttrekker: gemeente Ooststellingwerf en Recreatieschap Drenthe

Door de provincie Friesland wordt gewerkt aan de ontwikkeling van een wandelroutenetwerk. In Ooststellingwerf zal dit netwerk – als uitvoering aan de orde is – worden gerealiseerd door het Recreatieschap Drenthe. Ook het onderhoud van dit netwerk wordt uitgevoerd door het Recreatieschap Drenthe.

Projectkosten: n.v.t.

Bijdrage Recreatieschap Drenthe: n.v.t.

Looptijd project: nog niet bekend – uitvoering start in 2015

Projectnaam: Internationaal Natuurpark Veen-Moor

Projecttrekker: Touristik Verband Emsland

Het samen met provincie, gemeente Emmen en ondernemers verder ontwikkelen van het Internationale Natuurpark Veen tot een aantrekkelijk natuur en recreatief beleefgebied. Hiertoe is door Emsland een groot interreg project ingediend in het kader van Intereg V. In dit project is de realisatie van een grensoverschrijdend wandelknooppuntensysteem in het Natuurparkgebied en het doortrekken van het Drentse fietsknooppuntensysteem in het Duitse deel van het Natuurparkgebied meegenomen. Het Recreatieschap Drenthe en de gemeente Emmen participeren actief hierin. Naar verwachting zal begin 2016 met de realisatie worden gestart.

Projectnaam: Onderzoek verblijfsrecreatie paradox

Projecttrekker: provincie Drenthe

Het samen met provincie en Recron Drenthe komen tot een goede analyse van de verblijfsrecreatie in Drenthe. Dit zowel in kwalitatieve zin als in kwantitatieve zin. Hierbij wordt gebruik gemaakt van het kleurenmodel ontwikkeld door de Recron.

Naast bovengenoemde projecten participeert het Recreatieschap Drenthe in 2015 ook in een groot aantal andere projecten, zo zijn onder meer te noemen:

- Gebiedsvisie Uffelte/Ruinen;
- Ontwikkeling TOP's Noordenveld;
- Ontwikkeling landgoederen Noordenveld/Leek;
- Nationaal Beek en Esdorplandschap Drentse Aa diverse poorten;
- Ontwikkeling poort Ruinen;
- Internetplatform Drenthe (drenthe.nl);
- Project Dynamisch Toerisme;
- Kenniscentrum Events;
- Project 365 dagen fietsen;
- Belevingspad Hoogersmilde.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

datum 31 MRT 2016

paraaf

het Recreatieschap Drenthe neemt in 2015 deel in een groot aantal overlegstructuren:

- Projectgroep Drentse Aa;
- Gebiedscommissie Zuid West Drenthe;
- Overleg recreatieve ontwikkeling Fochteloërveen;
- Overleg recreatieve afstemming provincie Groningen;
- Gemeentelijke recreatiecommissie Aa en Hunze;
- Stuurgroep regionaal landschap Zuid West Drenthe;
- Projectgroep regionaal landschap Zuid West Drenthe;
- Projectgroep vervolg Idyllisch Reestdal;
- Overleg ondernemers Zuidlaardermeer;
- Beirat Natuurpark;
- Projectgroep Natuurpark;
- Projectoverleg Emsland/OstFriesland;
- Overleg Staatsbosbeheer;
- Overleg Gastvrij Drenthe;
- Raad van Toezicht stichting Recreatievoorzieningen Drenthe/Tourist Info Drenthe;
- Adviesraad Veenhuizen;
- Stichting Geopark;
- Projectgroep Geopark;
- Afstemmingsoverleg provincie Fryslan;
- Adviseur Bestuur Bestemming Borger-Odoorn;
- Hippisch Platform Drenthe;
- Overleg Landelijk Fietsplatform en wandelnet.

Voor een compleet projectenoverzicht van 2015 verwijzen wij u naar de bijlage van het fonds voor Recreatie en Toerisme bij deze jaarrekening.

2. Rendement Recreatieschap Drenthe

Het Recreatieschap Drenthe is een van de weinige gemeenschappelijke regelingen die op grote schaal betrokken is bij gesubsidieerde projecten en grote bedragen subsidiegeld direct en indirect voor de gemeenten weet te verwerven. Hiervoor vormen de middelen van het fonds voor Recreatie en Toerisme een uniek instrument. Voor 2015 was sprake van een projectvolume van circa € 1,5 miljoen.

3. Toekomstverwachting

In het kader van de jaarrekening 2015 past het even stil te staan bij de ontwikkelingen in 2016 en volgende jaren. Van belang zal in deze jaren de verdere ontwikkeling van de samenwerking tussen de diverse partijen op het gebied van toerisme en recreatie zijn. Dit onder meer in relatie tot de uitkomsten van het onderzoek Ontwikkelingsvisie Toeristische informatievoorziening. In dit kader past ook het ontwikkelen van beleid ter versterking van de verblijfsrecreatieve sector (Drents Expert team). Tevens zal gewerkt worden aan een versterking van de provincie/landgrens verschrijdende samenwerking. Dit gezien het toenemende economische belang van de sector Hierdoor zijn en blijven extra investeringen in kwaliteit en verbreding van het product van groot belang.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

datum 31 MRT 2016

paraaf

Verplichte paragrafen

1. Weerstandsvermogen
2. Financiering
3. Verbonden partijen
4. Grondbeleid
5. Bedrijfsvoering

1. Weerstandsvermogen

Algemeen

Onder dit begrip verstaat het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV), het verband tussen weerstandscapaciteit en de risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn voor onze financiële positie.

De huidige omvang van de algemene reserve is per 31 december 2015 € 93.463,-- (9% van de totale exploitatielasten). Dit is gezien de omvang van de activiteiten en huidige inzichten door het bestuur als redelijk geacht, echter een verdere versterking verdient aanbeveling.

Balansrisico's

Dit betreft o.a. openstaande vorderingen, afschrijvingsmethodiek op activa etc. Gezien het bedrag en van/bij welke organisatie c.q. bedrijf wij een vordering hebben openstaan, zullen deze vorderingen in 2016 daadwerkelijk worden ontvangen (het zijn vorderingen met een legitieme basis). Betreffende de gehanteerde afschrijvingsmethodiek is grotendeels aansluiting gezocht bij de gemeentelijke uitgangspunten.

Vakantiegeld

De uitbetaling van vakantiegeld is conform BBV niet in de jaarrekening opgenomen, maar wel een reële verplichting per 31 december.

Gerechtelijke procedures

Op dit moment worden geen juridische procedures door of tegen de gemeenschappelijke regeling gevoerd.

Onderhoud sanitaire voorzieningen ten behoeve van de recreatievaart

In het kader van de bestrijding van de legionellabacterie vindt in het seizoen periodieke controle plaats. De fysieke toestand van de gebouwen is goed.

Coördinatie/projectverantwoording uitvoering recreatief/toeristische projecten

Wederom zijn in 2015 projecten uitgevoerd en in uitvoering genomen. Deze projecten worden administratief en financieel verantwoord via een projectenadministratie. Er vindt regelmatig overleg plaats tussen de projectverantwoordelijke en de projectuitvoerende, juiste toepassing van de subsidievoorwaarden en de actualiteit van de projectadministratie. Hierdoor worden de financiële risico's tot een minimum beperkt.

Organisatierisico's

De geringe omvang en opbouw van de organisatie evenals de werkdruk kunnen financiële risico's tot gevolg hebben. De ontwikkelingen worden door het bestuur en management nauwlettend gevolgd.

Gezien het bovenstaande kunnen wij concluderen dat wij als gemeenschappelijke regeling geen risico's lopen die van grote materiële betekenis zijn voor de continuïteit van de organisatie.

2. Financiering

Algemeen

Het belangrijkste thema van de wet financiering decentrale overheden (wet Fido) is het inzicht geven in de treasuryfunctie bij decentrale overheden. De doelstellingen, richtlijnen en limieten van het voorgestane beleid zijn vastgelegd in het treasurystatuut. De treasuryparagraaf is één van de onderdelen waarmee de wetgever beoogt de transparantie en bestuurlijke beheersbaarheid van deze functie te bevorderen.

De wet Fido schrijft voor dat samen met de jaarstukken ook de overzichten met betrekking tot de renterisiconorm en de kasgeldlimiet bij Gedeputeerde Staten moeten worden ingediend. Evenals in 2014 is er geen sprake meer van een vaste schuld (langlopende lening), een overzicht betreffende de renterisiconorm is voor 2015 derhalve niet van toepassing.

Om praktische redenen is ervoor gekozen het model 'kasgeldlimiet' in deze paragraaf op te nemen. De kasgeldlimiet (de ruimte voor korte financiering) wordt volgens de wet Fido bij aanvang van het kalenderjaar 2015 gesteld op 8,2%. Van het begrotingstotaal van € 878.352,-- is dat € 72.025,--. Het Recreatieschap Drenthe heeft in 2015 geen gebruik gemaakt van kasgeldleningen.

Omschrijving (bedragen x € 1.000,-)	1e kw 2015	2e kw 2015	3e kw 2015	4e kw 2015
Omvang begroting per 1 januari (=grondslag)	878.352	878.352	878.352	878.352
Toegestane kasgeldlimiet				
in procenten van de grondslag	8,2	8,2	8,2	8,2
in een bedrag	72.025	72.025	72.025	72.025

3. Verbonden partijen

Algemeen

Een verbonden partij is een privaat dan wel publiekrechtelijke organisatie, waarin het Recreatieschap Drenthe een bestuurlijk en een financieel belang heeft.

Het Recreatieschap Drenthe heeft 1 'verbonden partij'. De 'verbonden partij' is de stichting Recreatievoorzieningen. Tot 2005 was het een 'slapende' stichting. Eind 2004 is door het Algemeen Bestuur besloten de activiteiten betreffende de productie en distributie van foldermateriaal en de 'Drenthekaart' onder te brengen in deze stichting.

Hierdoor worden de activiteiten zowel administratief als inhoudelijk gescheiden van de normale exploitatie van het Recreatieschap Drenthe. De formele doelstelling conform de statuten is: stimuleren en ontwikkelen van recreatief/toeristische voorzieningen en de daarbij behorende materialen, evenals het geven van voorlichting over recreatie en toerisme in Drenthe in brede zin. Met ingang van het jaar 2009 is in deze stichting de nieuwe organisatie rond de toeristische informatievoorziening in Drenthe opgenomen.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

datum 31 MRT 2016

paraaf

4. Grondbeleid

Vanaf eind 1993 heeft het Recreatieschap Drenthe gronden in bezit. Deze gronden betreffen het Regionaal Geluidsportcentrum aan de Pottendijk te Emmer-Compascuum. Het centrum omvat:

- a. een regionaal motorcrosscentrum – groot ca. 10 ha;
- b. een provinciaal schietsportcentrum – groot ca. 15 ha.

Het motorcrossgedeelte wordt beheerd en geëxploiteerd door de motorvereniging Motodrôme Emmen. Het schietsportcentrum wordt beheerd en geëxploiteerd door de stichting Schiet- en Jachtsportcentrum Emmen. De gronden zijn voor 50 jaar in erfpacht aan de genoemde organisaties uitgegeven. De resterende looptijd van de erfpacht is nog 30 jaar. Jaarlijks ontvangen wij hiervoor erfpachtcanons (zie programmabegroting c.q. programmarekening). Deze canons worden jaarlijks geïndexeerd. In eerdere besluitvorming heeft het Algemeen Bestuur van het Recreatieschap Drenthe besloten over te gaan (indien mogelijk) tot verkoop van de gronden met behoud van de huidige bestemming. Met betrekking tot deze verkoop zijn geen nieuwe ontwikkelingen.

5. Bedrijfsvoering

Zie jaarverslag.

Jaarrekening 2015

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

datum 31 MRT 2016

paraaf

Balans per 31 december 2015

ACTIVA	31 december 2015	31 december 2014
(in Euro's)		
Vaste activa		
<u>Immateriële vaste activa</u>		
Auteursrechten Drenthe-kaart	1	1
<u>Materiële vaste activa</u>		
Investerings met economisch nut	21.699	30.715
	21.700	30.716
Viottende activa		
<u>Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar</u>		
Vorderingen op openbare lichamen	141.161	389.939
RC verhoudingen niet-financiële instellingen	30.570	5.782
Overige vorderingen	18.232	9.420
Overige uitzettingen	105.462	365.907
	295.425	771.048
<u>Liquide middelen</u>		
Bank	778.147	425.652
Totaal	1.095.272	1.227.416

PASSIVA	31 december 2015	31 december 2014
(in Euro's)		
Vaste passiva		
<u>Eigen vermogen</u>		
Algemene reserve	93.463	93.463
Nog te bestemmen resultaat boekjaar	805	24.993
Bestemmingsreserve fonds Recr.&Toerisme	350.923	343.046
Bestemmingsreserve personele inzet	31.894	55.947
Bestemmingsreserve vervoermiddelen	0	800
Bestemmingsreserve onderhoud	49.282	35.262
Bestemmingsreserve ontw. infrastructuur	68.402	68.402
	594.769	621.913
Viottende passiva		
<u>Netto-viottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar</u>		
Overige schulden	147.646	152.154
<u>Overlopende passiva</u>	352.857	453.349
	500.503	605.503
Totaal	1.095.272	1.227.416

Programmarekening

(in Euro's)

	Werkelijk	Begroting	Werkelijk
	2015	2015	2014
BATEN			
Personeel	30.041	20.000	78.557
Huisvesting	11.715	11.650	11.650
Overige opbrengsten	47.056	11.500	55.656
Bijdrage gemeenten in exploitatie	597.241	597.241	597.256
Fonds Recreatie en Toerisme	233.309	233.309	237.576
Projecten	131.490	p.m.	629.564
Totaal baten	1.050.852	873.700	1.610.259
LASTEN			
Personeel	491.226	484.566	522.442
Huisvesting	61.204	57.045	56.466
Onderhoud	79.572	38.500	54.938
Overige uitgaven	17.743	11.500	15.343
Bestuur	1.825	0	188
Bureau	56.904	41.300	48.724
Afschrijvingen	12.612	12.133	14.371
Fonds Recreatie en Toerisme	225.432	233.309	231.552
Projecten	131.490	p.m.	629.564
Totaal lasten	1.078.008	878.352	1.573.588
Saldo financieringsfunctie	12	1.000	729
Resultaat voor bestemming	-27.144	-3.652	37.400
<u>Onttrekkingen aan reserves</u>			
Bestemmingsreserve personele inzet	47.052	15.852	51.427
Bestemmingsreserve vervoermiddelen	800	800	800
Bestemmingsreserve onderhoud	40.273	20.000	10.000
<u>Toevoegingen aan reserves</u>			
Bestemmingsreserve fonds R. & T.	7.877	0	6.023
Bestemmingsreserve personele inzet	23.000	23.000	33.000
Bestemmingsreserve onderhoud	29.300	10.000	0
Bestemmingsreserve infrastructuur	0	0	35.610
Resultaat na bestemming	804	0	24.994

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

datum 31 MRT 2016

paraaf

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

1. Inleiding

Onderstaande grondslagen, waarop de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling is gebaseerd, zijn bedoeld als leidraad voor een juiste interpretatie van de financiële overzichten. De jaarrekening voldoet aan het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten.

2. Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende balanspost anders vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Voor zover het BBV niet anders voorschrijft, zijn de baten en lasten toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voorzover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Balans

Activa

Vaste activa

Immateriële vaste activa en materiële vaste activa

De waardering van de materiële vaste activa is gebaseerd op de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, verminderd met de afschrijvingen. Bij de waardering van de materiële vaste activa wordt rekening gehouden met een vermindering van hun waarde indien deze naar verwachting duurzaam is. In het begrotingsjaar heeft een dergelijke vermindering niet plaatsgevonden.

Op de auteursrechten van de VVV-kaart Drenthe wordt niet afgeschreven. Voor het overige vindt afschrijving plaats op basis van de historische aanschafprijs volgens een stelsel dat is afgestemd op de verwachte toekomstige gebruiksduur, rekening houdend met een eventuele restwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van in gebruikname van het actief.

De afschrijvingstermijnen volgens de lineaire methode bedragen in jaren:

Vervoermiddelen	5
Kantoorinventaris	10
Automatisering	5

Viottende activa

Uitzettingen en overige vorderingen

De uitzettingen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt bepaald op basis van individuele beoordeling.

Onderhanden projecten worden in de balans gepresenteerd als vordering dan wel schuld uit hoofde van de verkregen subsidies dan wel aangenomen projecten. Er is sprake van een

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

vordering indien het bedrag van de verwachte respectievelijk (subsidie) opbrengst hoger is dan de gemaakte kosten. Indien het bedrag van de verwachte respectievelijk gerealiseerde (subsidie) opbrengst lager is dan de gemaakte kosten, is sprake van een schuld. Een project wordt niet meer als onderhanden project beschouwd indien eindbeschikking van de subsidieverstrekker is verkregen dan wel alle kosten zijn afgerekend.

Liquide middelen

De liquide middelen worden tegen nominale waarde opgenomen, deze bevatten alleen banksaldi.

Passiva

Vaste passiva

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de algemene reserve en de bestemmingsreserves.

Algemene reserve

De algemene reserve dient als algehele buffer om toekomstige tegenvallers te kunnen opvangen.

Bestemmingsreserves

Onder een bestemmingsreserve wordt verstaan een reserve waaraan door het bestuur een bepaalde bestemming is gegeven. Het gehele bedrag van de bestemmingsreserves ultimo het jaar dient onderbouwd te zijn met bestuursbesluiten van het Algemeen Bestuur dan wel opgenomen te zijn in het voorliggende voorstel tot resultaatbestemming.

Resultaat na bestemming

Het resultaat na bestemming is het resterende resultaat na reeds bestemde mutaties in de reserves. Het resultaat na bestemming wordt onttrokken of toegevoegd aan de algemene reserve.

Vlottende passiva

Vlottende schulden

De vlottende schulden en de overlopende passiva worden tegen nominale waarde opgenomen.

Programmarekening

Baten

Personeel: opbrengsten van personeel dat werk voor projecten of derden uitvoert, per jaar is dit sterk afhankelijk van de aard van de uitgevoerde projecten.

Huisvesting: opbrengst van erfpachtcanon.

Overige opbrengsten: opbrengsten van werkzaamheden uitgevoerd door het Recreatieschap Drenthe.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

De gemeentelijke bijdrage omvat de in de gemeenschappelijke regeling overeengekomen bijdrage in het exploitatieresultaat en het fonds Recreatie en Toerisme.

Lasten

De exploitatiekosten worden berekend op basis van historische kosten.

Met betrekking tot de personeelskosten voor de uitvoering van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen in de (semi)publieke sector (WNT) heeft het Recreatieschap Drenthe zich gehouden aan de Beleidsregels toepassing WNT.

Het Recreatieschap Drenthe heeft de Beleidsregels toepassing WNT, waaronder het wetsvoorstel Aanpassingswet WNT, als normenkader bij het opmaken van de jaarrekening gehanteerd. Eerder genoemd wetsvoorstel mag op grond van de mededeling van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties van 12 februari 2014 worden toegepast als ware de wettekst reeds in werking getreden.

Vergelijkende cijfers

De cijfers voor 2014 zijn, waar nodig, geherrubriceerd teneinde vergelijkbaarheid met 2015 mogelijk te maken.

Toelichting op de balans

ACTIVA

Vaste Activa

Immateriële vaste activa

	<u>31-12-2015</u>	<u>31-12-2014</u>
Auteursrechten Drenthe-kaart	<u>1</u>	<u>1</u>

Op de auteursrechten van de Drenthe-kaart wordt niet afgeschreven. De kaarten worden verkocht door de stichting Recreatievoorzieningen Drenthe.

Materiële Vaste Activa

Het betreft uitsluitend activa met een economisch nut.

Cumulatieve aanschafwaarde	78.006
Afschrijving begin van het jaar	<u>-47.292</u>
	30.714
Vermeerderingen	<u>3.597</u>
	34.311
Verminderings	<u>0</u>
	34.311
Afschrijvingen 2015	-12.612
Afschrijvingen desinvesteringen	<u>0</u>
Boekwaarde per 31 december	<u><u>21.699</u></u>

In bijlage 1 wordt nader ingegaan op het verloop van de boekwaarde en de investeringen.

Vlottende activa

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Vorderingen op openbare lichamen

	<u>31-12-2015</u>	<u>31-12-2014</u>
Deelnemende gemeenten (a)	6.847	270.818
Overige openbare lichamen (b)	<u>134.314</u>	<u>119.121</u>
	<u><u>141.161</u></u>	<u><u>389.939</u></u>

(a) Het betreft met name nog te ontvangen bedragen van lopende projecten.

(b) Het betreft met name nog te ontvangen subsidiebedragen van lopende projecten.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

datum 31 MRT 2016

paraaf

RC verhoudingen met niet-financiële instellingen

	<u>31-12-2015</u>	<u>31-12-2014</u>
Stichting Recreatievoorzieningen	30.570	5.782
	<u>30.570</u>	<u>5.782</u>

Overige vorderingen

	<u>31-12-2015</u>	<u>31-12-2014</u>
Handelsdebiteuren	<u>18.232</u>	<u>9.420</u>

Overige uitzettingen

	<u>31-12-2015</u>	<u>31-12-2014</u>
--	-------------------	-------------------

Nog te ontvangen bedragen

Waarborgsommen	600	600
Omzetbelasting	42.984	0
Rente	0	18
Kruisposten	53	0
Stichting Geopark bijdrage project	0	80.000
Diversen	2.941	549

Vooruitbetaalde bedragen

Verzekeringen	13.038	7.252
Onderhanden projecten	44.783	276.753
Vooruitontvangen facturen	<u>1.063</u>	<u>735</u>
	<u>105.462</u>	<u>365.907</u>

De onderhanden projecten worden nader toegelicht in bijlage 4.

Liquide middelen

	<u>31-12-2015</u>	<u>31-12-2014</u>
Bank Nederlandse Gemeenten	161.817	187.528
Schatkist	593.643	200.872
Rabobank	<u>22.687</u>	<u>37.252</u>
	<u>778.147</u>	<u>425.652</u>

Een groot deel van dit bedrag betreft vooruitontvangen subsidiegelden van lopende projecten.

PASSIVA

Vaste passiva

Eigen vermogen

	<u>31-12-2015</u>	<u>31-12-2014</u>
Algemene reserve		
Saldo per 1 januari	93.463	93.463
Vorig boekjaar na bestemming	<u>0</u>	<u>0</u>
	93.463	93.463
<u>Onttrekking/toevoeging resultaat</u>		
Diversen	<u>0</u>	<u>0</u>
Saldo per 31 december	<u>93.463</u>	<u>93.463</u>
Resultaat huidig boekjaar	<u>805</u>	<u>24.993</u>

Conform het besluit van het Algemeen Bestuur is het resultaat over 2014 ten gunste van de bestemmingsreserve onderhoud gebracht.

Het voorstel is om het resultaat van het huidige boekjaar evenals over 2014 toe te voegen aan de bestemmingsreserve onderhoud.

	<u>31-12-2015</u>	<u>31-12-2014</u>
Bestemmingsreserve		
Projectenfonds Recreatie & Toerisme		
Saldo per 1 januari	343.046	337.023
Toevoegingen	7.877	6.023
Onttrekkingen	<u>0</u>	<u>0</u>
Saldo per 31 december	<u>350.923</u>	<u>343.046</u>

Het projectenfonds Recreatie & Toerisme was in 2015 vastgesteld op een bedrag van € 233,309. Conform het begrotingsbesluit zal het saldo van de bijdragen minus de uitgaven ten laste c.q. ten gunste van deze reserve worden geboekt. In de bestemmingsreserve is sprake van fondsbedragen die voor een groot deel bestemd zijn voor lopende projecten. De bestemming van deze reserve is uitgewerkt in bijlage 6.

	<u>31-12-2015</u>	<u>31-12-2014</u>
Bestemmingsreserve		
Personele inzet		
Saldo per 1 januari	55.947	74.374
Toevoegingen	23.000	33.000
Onttrekkingen	<u>-47.053</u>	<u>-51.427</u>
Saldo per 31 december	<u>31.894</u>	<u>55.947</u>

De bestemmingsreserve wordt gebruikt als er sprake is van inzet van additioneel personeel ten gevolge van hoge werkdruk bij projecten en/of administratieve druk.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

datum 31 MRT 2016

paraaf

	<u>31-12-2015</u>	<u>31-12-2014</u>
Bestemmingsreserve		
Vervoermiddelen		
Saldo per 1 januari	800	1.600
Toevoegingen	0	0
Onttrekkingen	<u>-800</u>	<u>-800</u>
Saldo per 31 december	<u>0</u>	<u>800</u>

In 2011 is een nieuwe auto aangeschaft, de auto wordt in 5 jaar afgeschreven.
De bestemmingsreserve wordt hiervoor gebruikt.

	<u>31-12-2015</u>	<u>31-12-2014</u>
Bestemmingsreserve		
Onderhoud		
Saldo per 1 januari	35.262	25.000
Toevoegingen	54.293	20.262
Onttrekkingen	<u>-40.273</u>	<u>-10.000</u>
Saldo per 31 december	<u>49.282</u>	<u>35.262</u>

De bestemmingsreserve wordt gebruikt voor de toename van de onderhoudskosten.

	<u>31-12-2015</u>	<u>31-12-2014</u>
Bestemmingsreserve		
Ontwikkeling Infrastructuur recreatie		
Saldo per 1 januari	68.402	32.792
Toevoegingen	0	35.610
Onttrekkingen	<u>0</u>	<u>0</u>
Saldo per 31 december	<u>68.402</u>	<u>68.402</u>

De bestemmingsreserve wordt gebruikt op het gebied van nieuwe ontwikkelingen met betrekking tot fietsen, wandelen en paardrijden.

Netto-vlottende schulden met een rente-
typische looptijd korter dan één jaar

Overige schulden

Crediteuren

	<u>31-12-2015</u>	<u>31-12-2014</u>
Gemeente Assen	78.540	76.931
Provincie Drenthe	0	17.014
Dolmans	0	10.554
Stichting Geopark	0	24.200
Marketing Hulp MKB	0	6.289
Staatsbosbeheer	6.050	0
HR Groep	10.816	0
St. Recreatievoorz.	7.864	0
Grontmij	10.000	0
ZKA consultants	15.125	0
Overige	19.251	17.166
	<u>147.646</u>	<u>152.154</u>

De openstaande post aan de gemeente Assen betreft de salarisafrekening in de maand december en de kosten voor de personeels- en salarisadministratie 2015.

De openstaande post aan Staatsbosbeheer betreft NBTC-TIPO onderzoek Drenthe.

De openstaande post aan de HR groep betreft leveren/plaatsen borden project Regionaal Landschap

De openstaande post aan de stichting Recreatievoorzieningen betreft cartografie via Buijten & Schipperheijn.

De openstaande post aan de Grontmij betreft onderzoekskosten ecodynamisch fietspad.

De openstaande post aan de ZKA consultants betreft quickscan project onderzoek arbeidspool.

Overlopende passiva**Nog te betalen bedragen**

	<u>31-12-2015</u>	<u>31-12-2014</u>
Accountantskosten	4.825	4.775
Vooruitontvangen bedragen	18.505	0
Onderhanden projecten	317.797	418.277
Borgsom roeiclub Hoogeveen	500	500
Omzetbelasting	0	8.336
Diversen	11.230	21.461
	<u>352.857</u>	<u>453.349</u>

De onderhanden projecten worden nader toegelicht in bijlage 4.

Er is een borgstelling in verband met het gebruik van de toiletvoorziening te Echten door de roeiclub Hoogeveen.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

datum 31 MRT 2016

paraaf

Niet uit de balans blijvende activa/verplichtingen.

Het Recreatieschap Drenthe heeft gronden in bezit aan de Pottendijk te Emmer-Compascuum. Deze gronden worden gebruikt door de motorvereniging Motodrôme uit Emmen en de stichting Schiet- en Jachtsportcentrum uit Emmen. Jaarlijks wordt van beiden een erfpachtcanon ontvangen. De gronden zijn voor 50 jaar in erfpacht uitgegeven. De erfpachtregeling resteert nu nog 30 jaar. Het bestuur van het Recreatieschap Drenthe heeft besloten over te gaan (indien mogelijk) tot verkoop van de gronden met behoud van de huidige bestemming. Met betrekking tot deze verkoop zijn geen nieuwe ontwikkelingen.

Operational leaseovereenkomst met betrekking tot het kopieerapparaat/printer.
Deze loopt af per 31 juli 2018. De maandelijkse leasetermijn bedraagt € 133,53 (excl. btw).

Onderhoudscontract met betrekking tot het kopieerapparaat/printer.
Deze loopt af per 31 juli 2018. De kosten bedragen € 210,87 (excl. btw) per kwartaal.

Huurovereenkomst kantoorruimte Brink 4b te Diever. Het huurcontract loopt af per 31 december 2020. De huurprijs bedraagt per jaar € 46.250,-- (excl. btw), deze wordt per 1 januari 2012 jaarlijks geïndexeerd.

Huurovereenkomst bedrijfsruimte Kampsweg 4 te Wijster. Het huurcontract loopt af per 1 juli 2018. De huurprijs en servicekosten bedragen per jaar € 7.360,-- (excl. btw). Jaarlijks vindt er een indexering plaats per 1 juli.

Het kopieerapparaat/printer en het pand worden ook gebruikt door de stichting Drentse Fiets 4 Daagse en de stichting Recreatievoorzieningen Drenthe.
Afhankelijk van het gebruik door de stichtingen wordt een bedrag aan hen doorberekend.

Jaarlijkse bijdrage € 1.500,-- ten behoeve van het onderhoud van het sanitairgebouw in Appelscha aan de stichting Watersportvoorzieningen Appelscha. Voor onbepaalde tijd.

Gebruik woord en beeldmerk Tour de TT. Gedurende 10 jaar een abonnementsbedrag voor merkbewaking € 142,--. Loopt af in het jaar 2023.

Ultimo boekjaar is er een schuld aan vakantiedagen en vakantiegeld aan personeel (€ 26.360,--).

Inzake het ontwikkelen en het gebruik van cartografische bestanden. Jaarlijkse verwerving en verwerking van gegevens voor een bedrag van € 7.000,--. Loopt af per 1 januari 2018.
Stilzwijgende verlenging van 2 jaar.

Toelichting op de programmarekening

Begroting.

Er was geen begrotingswijziging voor 2015.

BATEN

Personeel

	Werkelijk 2015	Begroting 2015	Werkelijk 2014
Interne uren	23.385	20.000	23.300
Personele vergoedingen	6.656	0	41.159
Detachering externe medewerker	0	0	14.098
	<u>30.041</u>	<u>20.000</u>	<u>78.557</u>

Interne uren: voor de stichting Recreatievoorzieningen Drenthe, de stichting Drentse Fiets 4Daagse, stichting Geopark de Hondsrug en de stichting Internetplatform hebben wij administratieve werkzaamheden uit te voeren. Het bedrag is hoger dan begroot. In de begroting was de stichting Internetplatform niet opgenomen.

De personele vergoedingen zijn ontvangsten van medewerkers voor werkzaamheden ten behoeve van ondersteuning bij diverse organisaties en bij verschillende gemeenten.

Ten tijde van het opstellen van de begroting waren de werkzaamheden voor de organisaties en gemeenten nog niet bekend.

Huisvesting

	Werkelijk 2015	Begroting 2015	Werkelijk 2014
Erfpachtcanon	6.715	6.650	6.650
Bijdrage loods uit onderhoud	5.000	5.000	5.000
	<u>11.715</u>	<u>11.650</u>	<u>11.650</u>

Het Recreatieschap Drenthe heeft gronden in bezit aan de Pottendijk te Emmer-Compascuum. Deze gronden worden gebruikt door de motorvereniging Motodrôme uit Emmen en de stichting Schiet- en Jachtsportcentrum uit Emmen. Jaarlijks wordt van beiden een erfpachtcanon ontvangen. De gronden zijn voor 50 jaar in erfpacht uitgegeven. De erfpachtregeling resteert nu nog 30 jaar. Het bestuur van het Recreatieschap Drenthe heeft besloten over te gaan (indien mogelijk) tot de verkoop van de gronden met behoud van de huidige bestemming. Met betrekking tot deze verkoop zijn geen nieuwe ontwikkelingen.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

datum 31 MRT 2016

paraaf

Overige opbrengsten

	Werkelijk 2015	Begroting 2015	Werkelijk 2014
Recreatiecongres	13.794	10.000	5.224
Recreatiesociëteit	8.045	1.500	8.350
Deelnemersbijdrage cusus	0	0	1.300
Excursie	3.116	0	0
Overige ontvangsten	22.101	0	40.782
	<u>47.056</u>	<u>11.500</u>	<u>55.656</u>

Jaarlijks wordt er in het najaar een Recreatiecongres georganiseerd.

Er waren opbrengsten van deelnemers en vanuit het fonds Recreatie en Toerisme was er een bijdrage van € 6.639.

De leden van de recreatiesociëteit betalen niet voor deelname aan het recreatiecongres.

De recreatiesociëteit is een netwerkgroep met deelnemers uit verschillende organisaties. De deelnemers betalen een lidmaatschap, hieruit worden de kosten voldaan.

Jaarlijks wordt er een bestuursexcursie georganiseerd, hiervoor werd het afgelopen jaar geen eigen bijdrage gevraagd. De excursie was grensoverschrijdend naar Duitsland, vanuit het fonds Recreatie en Toerisme werd er bijdrage gedaan van € 3.116.

De overige ontvangsten bestaan uit diverse vergoedingen zoals:

- a. vanuit het project wandelknooppunten is € 19.300 toegevoegd aan de bestemmingsreserve onderhoud voor toekomstig onderhoud wandelknooppunten;
- b. diverse vergoedingen € 2.971. Waaronder afwikkeling OVO € 1.716.

Ten tijde van het opstellen van de begroting waren de overige ontvangsten nog niet bekend.

Bijdrage gemeenten

	Werkelijk 2015	Begroting 2015	Werkelijk 2014
Bijdrage gemeenten	<u>597.241</u>	<u>597.241</u>	<u>597.256</u>

De gemeentelijke bijdrage omvat de in de gemeenschappelijke regeling overeengekomen bijdrage in de exploitatiekosten (zie bijlage 2).

Bijdrage gemeenten fonds Recreatie en Toerisme

	Werkelijk 2015	Begroting 2015	Werkelijk 2014
Bijdrage gemeenten	<u>233.309</u>	<u>233.309</u>	<u>237.576</u>

De gemeentelijke bijdrage omvat de in de gemeenschappelijke regeling overeengekomen bijdrage in het fonds Recreatie en Toerisme (zie bijlage 3).

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

Projecten

	Werkelijk 2015	Begroting 2015	Werkelijk 2014
Toegerekende projectontvangsten	<u>131.490</u>	<u>p.m.</u>	<u>629.564</u>

Het mutatiesaldo voor de projecten kan per jaar verschillen (zie bijlage 4).

LASTEN

Personeel

	Werkelijk 2015	Begroting 2015	Werkelijk 2014
Brutosalarissen incl. soc. lasten	--	478.746	--
Brutosalarissen	399.067	--	409.513
Sociale lasten	99.406	--	106.038
Ziekengeld ontvangen	0	0	0
Brutosalarissen projecten	-34.022	0	-29.165
Inlenen van personeel	16.750	0	15.051
Kosten Arbo	-1.700	1.800	1.700
Kosten salarisverwerking	3.250	2.520	2.856
Opleiding	615	0	754
Detachering externe medewerkers	0	0	14.098
Overige kosten	7.860	1.500	1.597
	<u>491.226</u>	<u>484.566</u>	<u>522.442</u>

Gedurende het jaar 2015 waren er 7,47 fte in vaste dienst (12 medewerkers).

Werkelijke brutosalarissen inclusief sociale lasten € 498.473 in begroting € 478.746, verschil € 19.727.

Vergelijking van de werkelijke brutosalarissen inclusief sociale lasten ten opzichte van de begroting:

Beleidsmedewerker tijdelijk van 0,67 fte naar 0,89 fte.	6.974
Beleidsmedewerker ouderschapsverlof	-5.830
Tijdelijke medewerker ten behoeve van projecten	11.296
Tijdelijke medewerker detachering gemeente	3.542
Overige wijzigingen samengevoegd	3.745
Verschil	<u>19.727</u>

Een beleidsmedewerker was begroot voor 0,67 fte gedurende een periode van 5 maanden is dit 0,89 fte geworden. Gedurende de maanden januari tot en met maart werden de extra uren gemaakt in verband met diverse projecten. Gedurende de maanden november en december werden deze extra uren ingezet voor het verrichten van werkzaamheden voor de stichting Internetplatform, dit werd doorbelast.

Er is tijdelijk een medewerker in dienst ten behoeve van projecten.

Gedurende de maanden januari tot en met maart was er een tijdelijke medewerker gedetacheerd bij een gemeente.

Zoals in de begroting is opgenomen heeft er een onttrekking plaatsgevonden vanuit de bestemmingsreserve personele inzet € 15.852 ten gunste van de brutosalarissen.

In verband met de extra inzet van medewerkers heeft er een extra onttrekking plaatsgevonden vanuit de bestemmingsreserve personele inzet € 14.450.

Brutosalarissen naar projecten:

Doorbelasting uren naar projecten van diverse medewerkers € -34.022.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

datum 31 MRT 2016

paraaf

Het Recreatieschap Drenthe voert diverse projecten uit. Afhankelijk van de projectopzet en het subsidieregime kunnen incidentele uren die projectmatig gemaakt zijn door interne medewerkers doorbelast worden naar projecten. Dit geeft geen garantie voor de komende jaren. Ten tijde van het opstellen van de begroting waren de door te belasten uren nog niet bekend.

Er werd extra personeel ingeleend ten behoeve van de continuïteit van de organisatie en aanvullende ondersteuning bij specifieke projecten. Hiervoor werd een bedrag van € 16.750 onttrokken uit de bestemmingsreserve personele inzet.

Er waren geen arbo-kosten in 2015. Het bedrag voor 2014 is in 2015 teruggeboekt.

De opleidingen betreffen:

- a. BHV-cursussen;
- b. een medewerker van de financiële administratie heeft een calculatie-cursus gevolgd.

De overige kosten zijn hoger dan begroot in verband met de kosten voor de sollicitatie-procedure voor de functie van directeur. De totale kosten hiervoor waren € 6.801.

Wet Normering Bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT):
Naar aanleiding van de invoering van de WNT dient de bezoldiging van topfunctionarissen te worden toegelicht. Als topfunctionaris bij de Gemeenschappelijke Regeling Recreatieschap Drenthe wordt aangemerkt de heer J. Hartog.

Hieronder zijn de verplichte gegevens inzake de WNT toegelicht:

Naam: Johannes Hartog;

Functie: directeur;

Beloning: 2015 € 86.957;

Pensioenpremie: 2015 € 12.728;

Onkostenvergoeding: 2015 € 3.552;

Dientsverband: 2015 fulltime.

Het Recreatieschap Drenthe kent een Algemeen Bestuur en een Dagelijks Bestuur.

Vanaf mei 2014 wordt het Dagelijks Bestuur gevormd door:

de heer E. van Oosterhout (voorzitter);
de heer J. ten Kate (vice-voorzitter);
de heer J. Zwiers (penningmeester);
de heer R. Wiersema (lid);
de heer J. Hartog (secretaris).

Vanaf mei 2014 wordt het Algemeen Bestuur gevormd door:

de heer E. van Oosterhout (voorzitter);	de heer G.J. Bent;
de heer J. ten Kate (vice-voorzitter);	de heer R.J. Auwema;
de heer J. Zwiers (penningmeester);	de heer S. Derks;
de heer A. Trip;	mevrouw N. Hofstra;
de heer B.D. Wilms;	de heer K. Smidt;
de heer E. Giethoorn;	de heer R. Wiersema;
de heer H. ten Hulscher;	de heer J. Hartog (secretaris).

De bestuurders krijgen geen vergoeding voor hun inzet in de betreffende besturen.

De heer S. Derks heeft met ingang van 1 maart 2015 de functie van de heer J.H. Veenhouwer overgenomen.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

datum

31 MRT 2016

paraaf

Huisvesting

	Werkelijk 2015	Begroting 2015	Werkelijk 2014
Huur kantoorruimte	35.798	33.630	34.950
Energie kantoorruimte	12.428	10.000	7.791
Onderhoud pand	538	1.000	966
Huurkosten loods	5.970	6.070	5.932
Schoonmaakkosten	3.625	3.345	3.947
Overige huisvestingskosten	2.845	3.000	2.880
	<u>61.204</u>	<u>57.045</u>	<u>56.466</u>

Het Recreatieschap Drenthe is gevestigd in het voormalig gemeentehuis van Diever, Brink 4b. Het pand werd in 2011 voor het eerst gehuurd van Vobeco beheer (vorige eigenaar gemeente Westerveld).

Er is een huuroverkomst getekend voor 10 jaar, lopende tot en met december 2020.

Een deel wordt onderverhuurd aan de stichting Drentse Fiets4Daagse en de stichting Recreatievoorzieningen Drenthe.

De huur van de kantoorruimte en de schoonmaakkosten zijn hoger dan begroot. Begin 2014 heeft de Drentse Fiets4Daagse aangegeven dat zij een kleinere ruimte nodig hadden.

De kosten voor de verschillende organisaties worden berekend aan de hand van de m2 die men in gebruik heeft. Door deze wijziging komt een groter deel voor rekening van het Recreatieschap Drenthe. In de begroting voor 2015 was deze wijziging nog niet opgenomen.

De totale energiekosten van het pand komen ten laste van het Recreatieschap Drenthe. Deze worden doorbelast aan Eelerwoude (huurder bovenverdieping) d.m.v. voorschotten.

Aan de hand van werkelijke meterstanden is de verdeelsleutel aangepast. Hierdoor ging het Recreatieschap Drenthe meer betalen en was er een terugbetaling aan Eelerwoude.

Voor de opslag van borden en materialen huren wij een loods (gedeelte van een pand) in Wijster.

Er is een huurovereenkomst getekend voor 5 jaar. Lopende tot en met juni 2018.

Onderhoud

	Werkelijk 2015	Begroting 2015	Werkelijk 2014
Autokosten	7.116		5.719
Kanoroutes	10.487		10.382
Toeristische fietsinfrastructuur	0		1.913
Gereedschappen e.d.	342		303
ATB-routes	19.429		2.789
Onderhoud algemeen	25.137		13.890
Diverse kosten bewegwijzering	0		724
Toiletvoorzieningen onderhoud e.d.	14.596		16.453
Toiletvoorzieningen energie	2.465		2.765
	<u>79.572</u>	<u>38.500</u>	<u>54.938</u>

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

De autokosten waren hoger in vergelijking met vorig jaar, dit kwam met name door de hoge garagekosten totaal € 2.759.

In verband met aanvullende controle en onderhoud aan de kanosteigers werd een bedrag van € 1.737 onttrokken aan de bestemmingsreserve onderhoud.

Met betrekking tot de ATB-routes zijn er palen aangeschaft € 16.400. Dit bedrag is onttrokken aan de bestemmingsreserve onderhoud.

In vergelijking met het voorgaande jaar, gezien het onderhoud algemeen, zijn er meer borden en panelen aangeschaft. Tevens is er een onderhoudscontract afgesloten voor 3 jaar voor het onderhoud van audionetic zuilen. Hiervoor werd een bedrag van € 2.136 onttrokken uit de bestemmingsreserve onderhoud.

Conform de begroting werd er € 20.000 onttrokken aan de bestemmingsreserve onderhoud in relatie tot bewegwijzering en materiaalkosten.

Overige uitgaven

	Werkelijk 2015	Begroting 2015	Werkelijk 2014
Recreatiecongres	13.794	10.000	6.172
Recreatiesociëteit	833	1.500	1.136
Kosten cursus	0	0	4.844
Kosten excursie	3.116	0	3.191
	<u>17.743</u>	<u>11.500</u>	<u>15.343</u>

Jaarlijks wordt er in het najaar een Recreatiecongres georganiseerd, de kosten waren hoger dan begroot mede omdat er aansluitend een receptie was voor het officiële afscheid van de directeur.

De recreatiesociëteit is een netwerkgroep met deelnemers uit verschillende organisaties, de deelnemers betalen een lidmaatschap, hieruit worden de kosten voldaan.

Jaarlijks wordt er een bestuursexcursie georganiseerd, dit jaar was de excursie grensoverschrijdend naar Duitsland.

Bestuur

	Werkelijk 2015	Begroting 2015	Werkelijk 2014
Vergaderkosten	<u>1.825</u>	<u>0</u>	<u>188</u>

Het bestuur heeft besloten om te vergaderen op diverse locaties hierdoor zijn de vergaderkosten hoger.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

datum 31 MRT 2016

paraaf

Bureau

	Werkelijk 2015	Begroting 2015	Werkelijk 2014
Portikosten	898	1.300	872
Telefoon-/faxkosten	2.617	2.100	1.992
Reis- en verblijfskosten	8.218	8.000	8.276
Representatiekosten	438	0	665
Woon-werk reiskosten	602	0	1.110
Kantoorbenodigdheden	1.098	2.500	1.771
Kopieerkosten	1.535	1.200	1.318
Leasekosten	1.105	1.200	1.105
Kantinekosten	1.747	700	808
Automatiseringskosten	7.034	4.000	7.145
Documentatie en voorlichting	2.084	750	2.092
Abonnementen	730	500	754
Bankkosten	499	450	353
Verzekeringskosten	16.227	9.000	8.846
Accountantskosten	12.023	9.200	9.930
Overige kosten	49	400	1.687
	56.904	41.300	48.724

De telefoonkosten zijn hoger door de aanschaf van een headset en storingskosten totaal € 484.

De woon-werk reiskosten zijn gedeclareerd door tijdelijk personeel.

De kantinekosten zijn hoger dan begroot door de aanschaf van een nieuwe koffiemachine € 731.

De automatiseringskosten zijn hoger door een wijziging in de back-up en extra kosten voor support.

De kosten voor documentatie en voorlichting zijn hoger door domein- hosting- en upgradekosten.

De verzekeringskosten zijn hoger door een naheffing over 2014 met betrekking tot de bedrijfsaansprakelijkheidsverzekering € 4.892. Tevens werd de premie verhoogd voor 2015.

De accountantskosten zijn hoger door advieskosten in relatie tot vennootschapsbelasting € 2.373,--

Afschrijvingen

	Werkelijk 2015	Begroting 2015	Werkelijk 2014
Afschrijvingen	12.612	12.133	14.371

De afschrijvingskosten zijn hoger dan begroot door de aanschaf van een aanhanger (zie bijlage 1).

Recreatie en Toerisme

	Werkelijk 2015	Begroting 2015	Werkelijk 2014
Uitgaven projecten in fonds	225.432	233.309	231.552

De uitgaven aan projecten in het fonds Recreatie en Toerisme zijn per jaar verschillend. De toezegging en de daadwerkelijke afronding vindt niet altijd in hetzelfde jaar plaats (zie bijlage 5).

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

Projecten

	Werkelijk 2015	Begroting 2015	Werkelijk 2014
Projectuitgaven	<u>131.490</u>	<u>p.m.</u>	<u>629.564</u>

Het mutatiesaldo voor de projecten kan per jaar verschillen (zie bijlage 4).

Algemeen

De begrotingsoverschrijdingen passen binnen het bestaande beleid.

De begrotingsoverschrijdingen worden gecompenseerd door direct gerelateerde inkomsten of komen pas tot uitdrukking bij het opmaken van de jaarrekening.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

datum 31 MRT 2016

paraaf

Saldo financieringsfunctie

	Werkelijk 2015	Begroting 2015	Werkelijk 2014
Rente BNG en Rabobank	<u>12</u>	<u>1.000</u>	<u>729</u>

Door ontwikkelingen binnen de rentevergoeding van de bank is er sprake van lagere rente-inkomsten.

Reserves

Onttrekking bestemmingsreserve Personeelsinzet

	Werkelijk 2015	Begroting 2015	Werkelijk 2014
Conform begroting	15.852		41.852
Extra uren medewerkers	14.450		0
Inlenen personeel	16.750		9.575
	<u>47.052</u>	<u>15.852</u>	<u>51.427</u>

Zoals in de begroting is opgenomen heeft er een onttrekking plaatsgevonden van € 15.852 ten gunste van de brutosalarissen. Er werd een bedrag van €14.450 onttrokken voor extra uren medewerkers en een bedrag van € 16.750 voor het inlenen van extra personeel ten behoeve van de continuïteit van de organisatie en aanvullende ondersteuning bij specifieke projecten.

Onttrekking bestemmingsreserve Vervoermiddelen

	Werkelijk 2015	Begroting 2015	Werkelijk 2014
1/5 deel afschrijving	<u>800</u>	<u>800</u>	<u>800</u>

De oorspronkelijke reserve € 2.000 wordt in 5 jaar aangewend voor de afschrijving van een bedrijfsauto.

Onttrekking bestemmingsreserve Onderhoud

	Werkelijk 2015	Begroting 2015	Werkelijk 2014
Conform begroting	20.000	20.000	10.000
Aanvullende controle kanosteigers	1.737	0	0
ATB-palen	16.400	0	0
Contract audionetic zuilen	2.136	0	0
	<u>40.273</u>	<u>20.000</u>	<u>10.000</u>

Zoals in de begroting is opgenomen heeft er een onttrekking plaatsgevonden van € 20.000 ten gunste van het algemene onderhoud.

In verband met aanvullende controle en onderhoud aan de kanosteigers werd een bedrag van € 1.737 onttrokken.

Met betrekking tot de ATB-routes zijn er palen aangeschaft € 16.400.

Er is een onderhoudscontract afgesloten voor 3 jaar voor het onderhoud van audionetic zuilen € 2.136.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

datum 31 MRT 2016

paraaf

**Toevoeging bestemmingsreserve
Fonds Recreatie en Toerisme**

	Werkelijk 2015	Begroting 2015	Werkelijk 2014
Saldo	<u>7.877</u>	<u>0</u>	<u>6.023</u>

**Toevoeging bestemmingsreserve
Personeelsinzet**

	Werkelijk 2015	Begroting 2015	Werkelijk 2014
Conform begroting	<u>23.000</u>	<u>23.000</u>	<u>33.000</u>

**Toevoeging bestemmingsreserve
Onderhoud**

	Werkelijk 2015	Begroting 2015	Werkelijk 2014
Conform begroting	10.000		
Project wandelknooppunten	<u>19.300</u>		
	<u>29.300</u>	<u>10.000</u>	<u>0</u>

Resultaat vanuit het project wandelknooppunten.

**Toevoeging bestemmingsreserve
Ontwikkeling infrastructuur
recreatie**

	Werkelijk 2015	Begroting 2015	Werkelijk 2014
Project herstel fietspaden	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>35.610</u>

Resultaat vanuit het project herstel fietspaden in 2014.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

datum 31 MRT 2016

paraaf

Controleverklaring

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

datum 31 MRT 2016

paraaf

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het bestuur van Gemeenschappelijke Regeling Recreatieschap Drenthe

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit rapport opgenomen jaarrekening 2015, pagina 21 tot en met 44, van Gemeenschappelijke Regeling Recreatieschap Drenthe te Diever gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2015, de programmarekening en de financiële rechtmatigheidsverantwoording over 2015 met de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Recreatieschap Drenthe is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen, het resultaat en de financiële rechtmatigheid getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met het in Nederland geldende Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten en de Beleidsregels toepassing Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT), alsmede voor het opstellen van het jaarverslag in overeenstemming met het in Nederland geldende Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

Het bestuur is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten en het Controleprotocol WNT. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van de door het bestuur van de entiteit gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel betreffende de jaarrekening

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening, pagina 21 tot en met 44, een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van Gemeenschappelijke Regeling Recreatieschap Drenthe per 31 december 2015 en van het resultaat en de financiële rechtmatigheid over 2015 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten en de Beleidsregels toepassing Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Ingevolge artikel 213 lid 3 onder d Gemeentewet vermelden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening.

Groningen, 31 maart 2016

BDO Audit & Assurance B.V.
namens deze,

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'R.H. Bouman', with a long horizontal line drawn underneath it.

drs. R.H. Bouman RA

Paraaf voor waarmerkingsdoeleinden:

A handwritten signature in black ink, consisting of a stylized, vertical mark.

Bijlagen

Bijlage 1

Investeringsstaat

Omschrijving	Aanschaf- datum	% van afschrijving	Aanschaf- waarde begin vh jaar	Vermeer- deringen	Verminder- ingen	Aanschaf- waarde einde vh jaar	Totale afschrijving begin vh jaar	Afschrijving desinves- teringen	Boek- waarde begin vh jaar	Afschrijving boekjaar	Boek- waarde einde vh jaar	Rest- waarde begin vh jr	Rest- waarde einde vh jr
Vervoermiddelen													
Bedrijfsauto's													
Volkswagen 3-VLX-11	1-3-2011	20,00	19.708	0	0	19.708	12.810	0	6.898	3.342	3.556	3.000	3.000
Volkswagen 5-VZK-31	16-10-2012	20,00	20.250	0	0	20.250	7.762	0	12.488	3.450	9.038	3.000	3.000
Aanhanger + wijzer	30-4-2015	20,00	0	3.597	0	3.597	0	0	0	479	3.118	0	0
Subtotaal			39.958	3.597	0	43.555	20.572	0	19.386	7.271	15.712	6.000	6.000
Overige materiële vaste activa													
Kantoorinventaris													
Kantoormeubilair	6-2-2009	10,00	1.245	0	0	1.245	728	0	517	124	393	0	0
Telefooncentrale	1-10-2010	10,00	11.776	0	0	11.776	5.005	0	6.771	1.177	5.594	0	0
Subtotaal			13.021	0	0	13.021	5.733	0	7.288	1.301	5.987	0	0
Automatisering													
Server	1-10-2010	20,00	19.332	0	0	19.332	16.431	0	2.901	2.901	0	0	0
Laptops	15-1-2011	20,00	5.695	0	0	5.695	4.556	0	1.139	1.139	0	0	0
Subtotaal			25.027	0	0	25.027	20.987	0	4.040	4.040	0	0	0
Totaal			78.006	3.597	0	81.603	47.292	0	30.714	12.612	21.699	6.000	6.000

Bijlage 2

Bijdragen gemeenten 2015 in de exploitatiekosten volgens bestaande bijdrageregeling.

Gemeente	in %	Grootboek- rekening 2015	Begroting 2015	Nog te ontvangen in 2015
Aa en Hunze	7,75	43.057	43.057	0
Assen	7,50	41.668	41.668	0
Borger-Odoorn	8,00	44.446	44.446	0
Coevorden	9,25	51.391	51.391	0
De Wolden	6,75	37.501	37.501	0
Emmen	18,00	100.003	100.003	0
Hoogeveen	8,00	44.446	44.446	0
Meppel	4,00	22.223	22.223	0
Midden-Drenthe	10,00	55.557	55.557	0
Noordenveld	7,25	40.279	40.279	0
Ooststellingwerf	7,50	41.668	41.668	0
Tynaarlo	6,25	34.723	34.723	0
Westerveld	7,25	40.279	40.279	0
Totaal	107,5	597.241	597.241	0

Bijlage 3

Bijdragen gemeenten 2015 ter stimulering projecten in het kader van Recreatie en Toerisme volgens bestaande bijdrageregeling.

	Grootboek- rekening	Begroting	Nog te ontvangen
Gemeente	2015	2015	2015
Aa en Hunze	23.797	23.797	0
Assen	13.361	13.361	0
Borger-Odoorn	33.494	33.494	0
Coevorden	33.475	33.475	0
De Wolden	13.771	13.771	0
Emmen	7.762	7.762	0
Hoogeveen	11.486	11.486	0
Meppel	12.650	12.650	0
Midden-Drenthe	21.444	21.444	0
Noordenveld	12.651	12.651	0
Ooststellingwerf	12.959	12.959	0
Tynaarlo	14.528	14.528	0
Westerveld	21.931	21.931	0
Totaal	233.309	233.309	0

Bijlage 4

Naam project	Project nummer	Saldo per 1-jan-15	Lasten 2015	Baten 2015	Saldo per 31-12-2015	
					Vordering	Schuld
Geopark De Hondsrug	752	-261.295	10.401	265.823	5.873	
Kwaliteitsteam fase 2	760	51.134	18.645	15.500		47.989
Expertteam fase 1	762	44.411	36.358	2.000		10.053
Tour de TT	767	5.287	55.473	51.324		1.138
Interreg IV onderzoek WiFi	772	-347	45.313	36.339	9.321	
Megalithic routes	775	0	20.752	18.519	2.233	
Training zakelijk Duits	777	-1.780	0	2.166		386
Expertteam fase 2	778	38.500	38.939	6.000		5.561
Kwaliteitsimpuls fietspaden	779	0	12.033	29.424		17.391
Beheer & onderhoudsvoorziening Staatsbosbeheer	782	218.995	250.000	31.005	0	
eBook Drentse Hoofdvaart	786	0	9.917	4.000	5.917	
Verbinding & Verbeelding Maatschappij v. weldadigh. 2	787	0	14.688	50.000		35.312
Ontwikkeling wandelknooppunten 1	788	0	0	43.333		43.333
E-book Hoogeveense Vaart	789	0	32	5.000		4.968
Regionaal Landschap	790	0	8.939	0	8.939	
Onderzoek arbeidspool	791	0	12.500	0	12.500	
Expertteam fase 3	792	0	0	65.000		65.000
Ontwikkeling wandelknooppunten 2	794	0	0	43.333		43.333
Ontwikkeling wandelknooppunten 3	795	0	0	43.333		43.333
Afgeronde projecten in 2015		46.619	84.630	38.011	0	0
Saldo projecten			131.490			
Totaal		141.524	750.110	750.110	44.783	317.797

Toelichting op de lopende projecten.

Naam project: Geopark de Hondsrug

Betreft: De unieke geologie en cultuurhistorie van de Hondsrug ontsluiten en als toeristisch product beleefbaar maken.

Totale kosten: € 2.260.000,--.

Subsidie: € 1.479.800,--.

Bijdr. derden: € 695.200,--.

Recr. schap: € 85.000,--.

Startdatum: 26 oktober 2009.

Einddatum: 31 december 2014.

Voortgang: Volgens plan.

Toelichting: Geen bijzonderheden.

Openstaande debiteuren	€	0,--
Openstaande crediteuren	€	0,--
Saldo per 31 december 2015	€	-5.873,--
Nog te verwachten kosten	€	2.500,-- -/-
Nog te verwachten inkomsten	€	0,--
Recreatieschap Drenthe	€	<u>8.373,--</u>
Per saldo		0

Naam project: Kwaliteitsteam fase 2.

Betreft: Vervolg op kwaliteitsteam fase 1. Het adviseren van bedrijven in relatie tot mogelijke uitbreiding in kwetsbare natuurgebieden.

Totale kosten: € 110.000,--.

Subsidie: € 46.000,--.

Bijdr. derden: € 18.000,--.

Recr.schap: € 46.000,-- (vanuit fonds Recreatie & Toerisme).

Startdatum: 1 januari 2013.

Einddatum: 31 december 2016.

Voortgang: Volgens plan.

Toelichting: Geen bijzonderheden.

Openstaande debiteuren	€	10.410,--
Openstaande crediteuren	€	3.498,--
Saldo per 31 december 2015	€	47.989,--
Nog te verwachten kosten	€	73.489,-- -/-
Nog te verwachten inkomsten	€	14.000,--
Recreatieschap Drenthe	€	<u>11.500,--</u>
Per saldo		0

Naam project: Expertteam fase1.

Betreft: Een extra impuls te geven aan de stabiliteit van toeristisch/recreatieve bedrijven.

Totale kosten: € 112.000,--.

Subsidie: € 73.500,--.

Bijdr. derden: € 14.000,--.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

datum 31 MRT 2016

paraaf

Recr.schap: € 24.500,- (vanuit fonds Recreatie & Toerisme).
 Startdatum: 1 januari 2013.
 Einddatum: 31 maart 2017.
 Voortgang: Volgens plan.
 Toelichting: Geen bijzonderheden.

Openstaande debiteuren	€ 14.300,-
Openstaande crediteuren	€ 0,-
Saldo per 31 december 2015	€ 10.053,-
Nog te verwachten kosten	€ 22.303,- -/-
Nog te verwachten inkomsten	€ 0,-
Recreatieschap Drenthe	€ 12.250,-
Per saldo	0

Naam project: **Tour de TT.**

Betreft: De historische route TT is een publiek private samenwerking, onder regie van het Recreatieschap Drenthe, tussen de gemeenten Aa en Hunze, Assen, Borger-Odoorn en Midden Drenthe en de toeristische- en recreatieve sector. Tour de TT had in 2014 een deelnemersbestand van 64 ondernemers. Het project is uitgebreid met een kunstroute.

Totale kosten: € 132.500,-.
 Subsidie: € 49.500,-.
 Bijdr. derden: € 61.000,-
 Recr.schap: € 22.000,- (vanuit fonds Recreatie & Toerisme).
 Startdatum: 1 november 2013.
 Einddatum: 31 maart 2016.
 Voortgang: Volgens plan.
 Toelichting: Geen bijzonderheden.

Openstaande debiteuren	€ 8.000,-
Openstaande crediteuren	€ 0,-
Saldo per 31 december 2015	€ 1.138,-
Nog te verwachten kosten	€ 35.338,- -/-
Nog te verwachten inkomsten	€ 12.200,-
Recreatieschap Drenthe	€ 22.000,-
Per saldo	0

Naam project: **Interreg IV onderzoek WiFi.**

Betreft: Onderzoek samen met Ost-Friesland en Emsland in het kader van Interreg IV naar de mogelijkheden voor een open wifi/breedbandstructuur in het EDR gebied.

Totale kosten: € 45.660,-.
 Subsidie: € 34.916,-.
 Bijdr. derden: € 6.660,-.
 Recr.schap: € 4.084,- (vanuit fonds Recreatie & Toerisme).
 Startdatum: 7 april 2014.
 Einddatum: 1 maart 2015.
 Voortgang: Volgens plan.
 Toelichting: Geen bijzonderheden.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
 BDO Audit & Assurance B.V.

Openstaande debiteuren	€	0,--
Openstaande crediteuren	€	0,--
Saldo per 31 december 2015	€	-9.321,--
Nog te verwachten kosten	€	0,-- -/-
Nog te verwachten inkomsten	€	5.237,--
Recreatieschap Drenthe	€	<u>4.084,--</u>
Per saldo		0

Naam project: **Megalithic routes.**

Betreft: Door samenwerking tussen Geopark de Hondsrug, Geopark Terra Vita en Naturpark Emsland de megalithic-cultuur toekomstbestendig te maken, ontwikkelen van een vernieuwende verharding van fietspaden.

Totale kosten: € 19.352,--.
 Subsidie: € 14.778,--
 Bijdr. derden: € 4.557,--.
 Recr.schap: € 17,-- (vanuit fonds Recreatie & Toerisme).
 Startdatum: 1 januari 2015.
 Einddatum: 31 december 2015.
 Voortgang: Volgens plan.
 Toelichting: Geen bijzonderheden.

Openstaande debiteuren	€	0,--
Openstaande crediteuren	€	0,--
Saldo per 31 december 2015	€	-2.234,--
Nog te verwachten kosten	€	0,-- -/-
Nog te verwachten inkomsten	€	2.217,--
Recreatieschap Drenthe	€	<u>17,--</u>
Per saldo		0

Naam project: **Training zakelijk Duits.**

Betreft: Cursus voor recreatie en toerisme ambtenaren die geregeld zakelijke contacten onderhouden met Duitse partners, onder andere vanwege Interreg en Euregio subsidies.

Totale kosten: € 3.946,--.
 Subsidie: € 1.780,--.
 Bijdr. derden: € 1.780,--.
 Startdatum: 27 november 2014.
 Einddatum: 16 maart 2015.
 Voortgang: Volgens plan.
 Toelichting: Geen bijzonderheden.

Openstaande debiteuren	€	2.166,--
Openstaande crediteuren	€	0,--
Saldo per 31 december 2015	€	386,--
Nog te verwachten kosten	€	386,-- -/-
Nog te verwachten inkomsten	€	0,--
Recreatieschap Drenthe	€	<u>0,--</u>

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
 BDO Audit & Assurance B.V.

datum 31 MRT 2016

paraaf

Per saldo

0

Naam project: **Expertteam fase 2.**

Betreft: Een extra impuls te geven aan de stabiliteit van toeristisch/recreatieve bedrijven.

Totale kosten: € 56.750,--.

Subsidie: € 37.500,--.

Bijdr.derden: € 7.000,--.

Recr.schap: € 12.250,-- (vanuit fonds Recreatie & Toerisme).

Startdatum: 1 december 2014.

Einddatum: 31 maart 2017.

Voortgang: Volgens plan.

Toelichting: Geen bijzonderheden.

Openstaande debiteuren	€ 7.500,--
Openstaande crediteuren	€ 877,--

Saldo per 31 december 2015	€ 5.561,--
Nog te verwachten kosten	€ 17.811,-- -/-
Nog te verwachten inkomsten	€ 0,--
Recreatieschap Drenthe	€ 12.250,--
Per saldo	0

Naam project: **Kwaliteitsimpuls fietspaden.**

Betreft: Projectmanagement van het herstellen van fietspaden.

Totale kosten: € 73.901,--.

Bijdr.derden: € 73.901,--.

Startdatum: 1 december 2014.

Einddatum: 31 december 2016.

Voortgang: Volgens plan.

Toelichting: Geen bijzonderheden.

Openstaande debiteuren	€ 6.470,--
Openstaande crediteuren	€ 0,--

Saldo per 31 december 2015	€ 17.391,--
Nog te verwachten kosten	€ 41.500,-- -/-
Nog te verwachten inkomsten	€ 44.478,--
Recreatieschap Drenthe	€ 0,--
Per saldo	€ 20.369,--

Naam project: **Beheer & onderhoudsvoorziening Staatsbosbeheer.**

Betreft: het waarborgen van het onderhoud van de toeristische/recreatieve voorzieningen in de natuurgebieden van Staatsbosbeheer. Het project kent een looptijd van 3 jaar.

Totale kosten: € 750.000,--.

Bijdr.derden: € 686.985,--.

Recr.schap: € 63.015,-- (vanuit fonds Recreatie & Toerisme).

Startdatum: 1 december 2014.

Einddatum: 31 december 2017.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

datum

8/1 MRT 2016

paraaf

Voortgang: Volgens plan.
Toelichting: Geen bijzonderheden.

Openstaande debiteuren	€	0,--
Openstaande crediteuren	€	0,--
Saldo per 31 december 2015	€	0,--
Nog te verwachten kosten	€	500.000,-- -/-
Nog te verwachten inkomsten	€	457.990,--
Recreatieschap Drenthe	€	<u>42.010,--</u>
Per saldo		0

Naam project: **eBook Drentse Hoofdvaart.**

Betreft: ontwikkeling eBook waarin de Drentse Hoofdvaart en omgeving wordt toegelicht en ontsloten door fietsroutes.

Totale kosten: € 10.000,--.

Bijdr.derden: € 4.000,--.

Recr.schap: € 6.000,-- (vanuit fonds Recreatie & Toerisme).

Startdatum: 1 juni 2015.

Einddatum: 31 december 2015.

Voortgang: Volgens plan.

Toelichting: Geen bijzonderheden.

Openstaande debiteuren	€	605,--
Openstaande crediteuren	€	0,--
Saldo per 31 december 2015	€	-5.917,--
Nog te verwachten kosten	€	0,-- -/-
Nog te verwachten inkomsten	€	0,--
Recreatieschap Drenthe	€	<u>5.917,--</u>
Per saldo		0

Naam project: **Verbinding en verbeelding Maatsch. van Weldadigheid 2.**

Betreft: Zichtbaar en beleefbaar maken van geschiedenis koloniën van weldadigheid, o.a. door pauperpad.nl en routes.

Totale kosten: € 60.000,--.

Subsidie: € 60.000,--.

Startdatum: 1 februari 2015.

Einddatum: 31 december 2016.

Voortgang: Volgens plan.

Toelichting: Geen bijzonderheden.

Openstaande debiteuren	€	0,--
Openstaande crediteuren	€	0,--
Saldo per 31 december 2015	€	35.312,--
Nog te verwachten kosten	€	45.312,-- -/-
Nog te verwachten inkomsten	€	10.000,--
Recreatieschap Drenthe	€	<u>0,--</u>
Per saldo		0

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

datum 31 MRT 2016

paraaf

Naam project: Ontwikkeling wandelknooppunten 1.

Betreft: De ontwikkeling van een wandelknooppunten-systeem. Dit systeem, in navolging van het fietsknooppunten-systeem, geeft wandelaars een optimale vrijheid om via bewegwijzerde routes te wandelen zonder dat verdwalen mogelijk is.

Totale kosten: € 128.334,--.

Subsidie: € 33.334,--.

Subsidie: € 10.000,--.

Bijdr.derden: € 70.000,--

Recr.schap: € 15.000,-- (vanuit fonds Recreatie & Toerisme).

Startdatum: 1 december 2015.

Einddatum: 31 december 2017.

Voortgang: Volgens plan.

Toelichting: Geen bijzonderheden.

Openstaande debiteuren € 8.667,--

Openstaande crediteuren € 0,--

Saldo per 31 december 2015 € 43.334,--

Nog te verwachten kosten € 128.334,-- -/-

Nog te verwachten inkomsten € 70.000,--

Recreatieschap Drenthe € 15.000,--

Per saldo 0

Naam project: eBook Hoogeveense Vaart.

Betreft: Ontwikkeling eBook waarin de Hoogeveense Vaart en omgeving wordt toegelicht.

Totale kosten: € 11.000,--.

Bijdr.derden: € 5.000,--.

Recr.schap: € 6.000,-- (vanuit fonds Recreatie & Toerisme).

Startdatum: 1 oktober 2015.

Einddatum: 31 maart 2016.

Voortgang: Volgens plan.

Toelichting: Geen bijzonderheden.

Openstaande debiteuren € 2.420,--

Openstaande crediteuren € 0,--

Saldo per 31 december 2015 € 4.968,--

Nog te verwachten kosten € 10.968,-- -/-

Nog te verwachten inkomsten € 0,--

Recreatieschap Drenthe € 6.000,--

Per saldo 0

Naam project: Regionaal Landschap.

Betreft: Plaatsen gebiedsborden Nationale Parken en object verwijzingen naar toeristische dagattracties en parkeerplaatsen.

Totale kosten: € 14.600,--.

Subsidie: € 10.000,--.

Bijdr.derden: € 4.600,--

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

Startdatum: 1 augustus 2015.
Einddatum: 31 december 2017.
Voortgang: Volgens plan.
Toelichting: Geen bijzonderheden.

Openstaande debiteuren	€	0,--
Openstaande crediteuren	€	0,--
Saldo per 31 december 2015	€	-8.939,--
Nog te verwachten kosten	€	5.661,-- -/-
Nog te verwachten inkomsten	€	14.600,--
Recreatieschap Drenthe	€	<u>0,--</u>
Per saldo		0

Naam project: **Onderzoek Arbeidspool.**

Betreft: Quickscan uitvoeren, waarbij gekeken wordt naar de haalbaarheid van een personeelspool vrijetijdssector in Drenthe en Hardenberg.

Totale kosten: € 12.500,--.

Subsidie: € 5.625,--.

Recr.schap: € 6.875,-- (vanuit fonds Recreatie & Toerisme).

Startdatum: 1 augustus 2015.

Einddatum: 31 december 2016.

Voortgang: Volgens plan.

Toelichting: Geen bijzonderheden.

Openstaande debiteuren	€	0,--
Openstaande crediteuren	€	15.125,--
Saldo per 31 december 2015	€	-12.500,--
Nog te verwachten kosten	€	0,-- -/-
Nog te verwachten inkomsten	€	5.625,--
Recreatieschap Drenthe	€	<u>6.875,--</u>
Per saldo		0

Naam project: **Expertteam fase 3.**

Betreft: Een extra impuls te geven aan de stabiliteit van toeristisch/recreatieve bedrijven.

Totale kosten: € 190.000,--.

Subsidie: € 130.000,--.

Bijdr. derden: € 20.000,--

Recr.schap: € 40.000,-- (vanuit fonds Recreatie & Toerisme).

Startdatum: 1 december 2015.

Einddatum: 31 december 2017.

Voortgang: Volgens plan.

Toelichting: Geen bijzonderheden.

Openstaande debiteuren	€	65.000,--
Openstaande crediteuren	€	0,--

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

datum 31 MRT 2016

paraaf

Saldo per 31 december 2015	€ 65.000,--
Nog te verwachten kosten	€ 190.000,-- -/-
Nog te verwachten inkomsten	€ 85.000,--
Recreatieschap Drenthe	€ 40.000,--
Per saldo	0

Naam project: Ontwikkeling wandelknooppunten 2.

Betreft: De ontwikkeling van een wandelknooppunten-systeem. Dit systeem, in navolging van het fietsknooppunten-systeem, geeft wandelaars een optimale vrijheid om via bewegwijzerde routes te wandelen zonder dat verdwalen mogelijk is.

Totale kosten: € 128.333,--.
 Subsidie: € 33.333,--.
 Subsidie: € 10.000,--.
 Bijdr.derden: € 70.000,--
 Recr.schap: € 15.000,-- (vanuit fonds Recreatie & Toerisme).
 Startdatum: 1 december 2015.
 Einddatum: 31 december 2017.
 Voortgang: Volgens plan.
 Toelichting: Geen bijzonderheden.

Openstaande debiteuren	€ 8.666,--
Openstaande crediteuren	€ 0,--

Saldo per 31 december 2015	€ 43.333,--
Nog te verwachten kosten	€ 128.333,-- -/-
Nog te verwachten inkomsten	€ 70.000,--
Recreatieschap Drenthe	€ 15.000,--
Per saldo	0

Naam project: Ontwikkeling wandelknooppunten 3.

Betreft: De ontwikkeling van een wandelknooppunten-systeem. Dit systeem, in navolging van het fietsknooppunten-systeem, geeft wandelaars een optimale vrijheid om via bewegwijzerde routes te wandelen, zonder dat verdwalen mogelijk is.

Totale kosten: € 128.333,--.
 Subsidie: € 33.333,--.
 Subsidie: € 10.000,--.
 Bijdr.derden: € 70.000,--
 Recr.schap: € 15.000,-- (vanuit fonds Recreatie & Toerisme).
 Startdatum: 1 december 2015.
 Einddatum: 31 december 2017.
 Voortgang: Volgens plan.
 Toelichting: Geen bijzonderheden.

Openstaande debiteuren	€ 8.666,--
Openstaande crediteuren	€ 0,--

Saldo per 31 december 2015	€ 43.333,--
Nog te verwachten kosten	€ 128.333,-- -/-
Nog te verwachten inkomsten	€ 70.000,--

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
 BDO Audit & Assurance B.V.

datum 31 MRT 2016

paraaf

Recreatieschap Drenthe
Per saldo

€ 15.000,--
0

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

datum 31 MRT 2016

paraaf

Bijlage 5

Jaar 2015

Projectnr.	AB/DB-besluit	Project	Bestemd	Totale projectkosten	Orig. eerdere jaren	Uitgaven	Nog uit te geven	Vrijval/ overschrijd.	Fin.afw.	Status
595	DB: 07-11-2012	St. Geopark de Hondsrug	20.000	zie 2014		20.000	0	0	nee	Klaar
596	Directie	Kwaliteitsteam Natuurlijke Recreatie fase 2	11.500	zie 2013		11.500	0	0	ja	Klaar
597	AB 05-12-2012	Bijdrage st. Drentse Fiets 4Daagse	25.000	zie 2014		25.000	0	0	nee	Klaar
598	Directie	Interreg (o.a. digitaal)	25.000	25.000		4.953	20.047	0	nee	
600	DB: 27-05-2015	Wandel-/fietsverbinding Assen	25.000	300.000		0	25.000	0	nee	
601	Directie	Onderzoek poorten Zuidwest Drenthe	10.000	10.000		0	10.000	0	ja	
602	Directie	Megalitic routes	10.000	10.000		0	10.000	0	ja	
603	Directie	Expertteam fase 2	12.250	55.750		0	12.250	0	ja	
604	Directie	Continue Vakantie Onderzoek 2015 (CVO)	5.028	15.085		2.414	2.614	0	nee	
605	Directie	Continue Vrije Tijd Onderzoek 2015 (CVTO)	2.666	8.000		1.333	1.333	0	nee	
606	AB: 08-10-2014	Recreatiebeheer Drenthe i.s.m. Prov.Dr./Staatsbosbeheer	21.000	141.500		21.005	0	-5	ja	Klaar

- 62 -

paraaf

datum

3 MRT 2016

VOOR WAARMERKENSDOELEN
BDO Audit & Assurance B.V.

607	Directie	DrentheHotels realisatie Passe-Partout	1.000	10.000		1.000	0	0	nee	Klaar
608	Directie	Alfa-college regionaal co-makershlp	500	500		0	500	0	nee	
609	Directie	Gemeente Noordenveld MTB-routes haalbaarheid en realisatie	5.000	15.000		5.000	0	0	nee	Klaar
610	Directie	St. Het Drentse Landschap lange afstandswandeling Hunebedpad	4.000	31.000		0	4.000	0	nee	
611	Directie	Gemeente Westerveld realisatie half verhard wandelpad	2.500	29.511		1.250	1.250	0	nee	
612	Directie	Gemeente Ooststellingwerf, fietspad Blauwe Bos	20.000	200.000		16.529	0	3.471	nee	Klaar
613	Directie	Studentenonderzoek 2e fase Amerika/Drenthe	1.000	5.000		0	1.000	0	nee	
614	Directie	Procesbegeleiding samenwerking toeristische organisaties	8.500	8.500		8.733	0	-233	ja	Klaar
615	Directie	Fietsproject ANWB	10.000	10.000		0	10.000	0	nee	
616	Directie	E-book toerisme Drentse Hoofdvaart	7.000	8.900		0	7.000	0	ja	
617	Directie	Bijdrage koepelschildering vestibule Oude Kerk te Diever	1.000	12.720		1.000	0	0	nee	Klaar
	Directie	Ontwikkelingsplan verblijfsrecreatie Nijstad	5.000	5.000		5.000	0	0	nee	Klaar
	Directie	Onderzoek Duits toerisme	3.500	0		0	0	3.500	nee	Vrijval
	Directie	Gastvrijheid & Streekeigen ondernemen in Zuidoost Drenthe	6.000	225.000		0	6.000	0	nee	

621	Directie	Congres	5.000	5.000		6.639	0	-1.639	ja	Klaar
622	Directie	Publiciteit Recreatieschap Drenthe	7.500	7.500		7.818	0	-318	ja	Klaar
623	Directie	Bestuursexcursie	5.000	5.000		3.116	0	1.884	ja	Klaar
624	Directie	Haalbaarheidsonderzoek Jan Kruis museum	5.000	5.000		0	5.000	0	nee	
625	Directie	Stimulering samenwerking toeristische bedrijven Hoogeveen	5.000	0		0	0	5.000	nee	Vrijval
626	Directie	Regionaal Landschap: Bewegwijzering/bebording Drents Friese Wold	10.000	20.000		0	10.000	0	ja	
627	Directie	Gemeente Westerveld 'Het grootste en groenste sportpark van Nederland'	2.500	5.000		1.250	1.250	0	nee	
628	Directie	Nationaal Beek- en Esdorpenlandschap Dr. Aa Evaluatie en landschapsvisie 2016	2.500	60.000		0	2.500	0	nee	
629	Directie	Onderzoek toeristische informatievoorziening (CELTH)	25.000	45.000		0	25.000	0	ja	
630	Directie	Project onderzoek arbeidspool sectorplan verblijfsrecreatie	7.500	15.000		0	7.500	0	ja	
631	Directie	Prelude Drentse Fiets 4Daagse	371	890		371	0	0	nee	Klaar
632	Directie	Onderzoek biodynamisch fietspad	10.000	50.000		8.264	0	1.736	nee	Klaar
633	Directie	Ontwikkeling historische TT-route/Tour de TT	17.000	zie 2014		0	17.000	0	ja	
634	Directie	Onderzoek toeristenbelasting	2.000	2.000		0	2.000	0	ja	

- 64 -

paraaf

datum

31 MRT 2016

VOOR WAARMERKINGSOORDEELENDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

635	Directie	Onderzoek Staatsbosbeheer gebruik natuurgebieden toeristen/recreanten	5.000	97.365		5.000	0	0	nee	Klaar
636	Directie	Project zorg Inclusive fase 2	3.000	3.000		0	3.000	0	ja	
637	Directie	Wandelknooppunten De Wolden	15.000	115.000		0	15.000	0	nee	
638	Directie	E-book Hoogeteense Vaart	6.000	10.000		0	6.000	0	ja	
639	Directie	Verbinding&Verbeelding Maatschappij der Weldadigheid fase 1	-593	0		-593	0	0	ja	Klaar
640	Directie	Stadsrandzone Meppel beleefpunten	-3.396	zie 2012		-3.396		0	ja	Klaar
			371.827	1.572.221	0	153.188	205.243	13.396		

Afloop 2014

535	Directie	Versterking ondernemerssamenwerking Hondsrug en Hunzevallei	5.000	15.000		5.000	0	0	nee	Klaar
540	AB: 05-12-2012	Accountmanager Vrijtijdseconomie	18.750	50.000		0	0	18.750	ja	Vrijval
541	Directie	Ontwikkeling historische TT-route/Tour de TT	15.000	93.000		0	15.000	0	ja	
542	Directie	Expertteam fase 1	12.250	117.000		0	12.250	0	ja	
543	Directie	Recreatieve voorzieningen Oude Willem	16.045	100.000		0	16.045	0	nee	

VOOR WAARMERKEN DOELENDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

datum 31 MRT 2016

paraaf

544	Directie	Uitkijktoren Norg	10.000	20.000		0	0	10.000	nee	Vrijval
548	Directie	Ontwikkeling poort Dwingelderveld/schaapskool Ruinen	5.000	15.000		0	0	5.000	nee	Vrijval
549	Directie	Stichting WereldsHOUT Beeldhouw10daagse	2.500	15.000	1.250	0	0	1.250	nee	Vrijval
552	Directie	Actieprogramma Huus met de Belle	2.500	9.350		2.500	0	0	nee	Klaar
562	Directie	ContinueVakantieOnderzoek (CVO/CVTO)	5.028	15.085		2.514	0	2.514	nee	Klaar
563	Directie	Vereniging Hollandscheveld verhalenpaal	2.500	7.500		2.200	0	300	nee	Klaar
565	Directie	Verhalenpaal Geesbrug	2.500	7.500		2.097	0	403	nee	Klaar
566	Directie	Interreg IV onderzoek Wifi	3.300	50.000		0	3.300	0	ja	
567	Directie	Informatievoorziening Havelterberg	20.000	200.000		13.147	6.853	0	nee	
569	Directie	Gemeente De Wolden fietspad Ruinen 'Kloosterpad'	10.000	150.000		0	10.000	0	nee	
572	Directie	Ontwikkelingsplan Zuidlaardermeer	1.000	1.000		225	775	0	ja	
573	Directie	Biobased fietspaden	5.000	10.000		5.000	0	0	ja	Klaar
577	Directie	Project Geopark de Hondsrug	10.000	zie 2012		0	10.000	0	ja	
578	Directie	Pauperpad Veenhuizen	2.500	zie 2011		0	2.500	0	ja	

579	Directie	Ecorys rapport	19.025	19.025	9.513	9.513	0	0	ja	Klaar
584	Directie	Dorpsbelangen Emmer-Compascuum schuilmijt	5.000	46.000		5.000	0	0	nee	Klaar
585	Directie	Passantenhaven Dieverbrug inrichting expositieruimte	10.000	49.900		0	10.000	0	nee	
586	Directie	Vooronderzoek Wandelknooppuntensysteem Drenthe	25.000	100.000		0	0	25.000	ja	Vrijval
590	Directie	Familiepad Amelte bij toegangspoort Deurze	10.000	210.000		0	10.000	0	nee	
591	Directie	Gebiedscoöperatie Zuid West Drenthe 2014	2.500	53.500	1.250	1.250	0	0	nee	Klaar
592	Directie	Inrichting Zwiggeltersluis	6.600	26.151	5.953	300	0	348	nee	Klaar
593	Directie	CBK Drenthe, Haalbaarheidsonderzoek Cultuurroutes en e-bikes	1.000	8.900		1.000	0	0	nee	Klaar
594	Directie	Megalithcultuur toekomstbestendig maken	2.000	34.000		0	2.000	0	ja	

Afloop 2013

494	AB: 05-12-2012	Accountmanager Vrijtijdseconomie	18.750	50.000		0	0	18.750	ja	Vrijval
495	Directie	Steunpunt Balloo / Drentsche Aa	20.000	245.000		20.000	0	0	nee	Klaar
496	Directie	Activiteitenpad Hoogersmilde	5.000	39.500	2.500	2.500	0	0	nee	Klaar

508	Directie	Emsland Touristik potenzialanalyse	2.000	50.000		0	2.000	0	nee	
-----	----------	------------------------------------	-------	--------	--	---	-------	---	-----	--

Afloop 2012

445	Directie	Stadsrandzone Meppel beleefpunten + tekeningen	13.270	117.500	570	0	0	12.700	ja	Vrijval
	Totaal		660.845	3.497.132	21.035	225.432	305.967	108.410		

- 68 -

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

datum 31 MRT 2016

paraaf



Bijlage 6

rek. 0904

Bestemmingsreserve fonds Recreatie en Toerisme

	<u>stand per 1</u> <u>januari</u>	<u>bijdragen</u> <u>gemeenten</u>	<u>uitgaven fonds</u>	<u>extra</u> <u>onttrekking/</u> <u>toevoeging</u>	<u>stand per 31</u> <u>december</u>	<u>investeringen</u> <u>mogelijk</u> <u>gemaakt door</u> <u>het fonds</u>
verslagjaar 2010	471.154	353.189	-194.051	0	630.292	5.110.691
verslagjaar 2011	630.293	315.460	-503.628	0	442.125	5.095.426
verslagjaar 2012	442.125	268.753	-328.674	0	382.204	1.519.336
verslagjaar 2013	382.204	243.138	-288.320	0	337.022	5.506.342
verslagjaar 2014	337.022	237.573	-231.552	0	343.046	2.087.249
verslagjaar 2015	343.046	233.309	-225.432	0	350.923	1.572.221
Totaal						<u>20.891.265</u>

- 69 -

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

datum 31 MRT 2016

paraf





Recreatieschap Drenthe

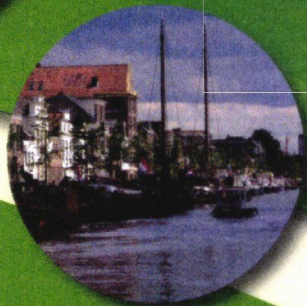
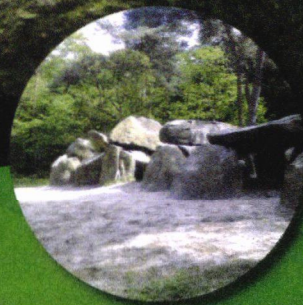
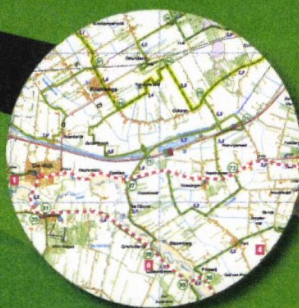
Brink 4b

7981 BZ Diever

Telefoon (0521) 593 210

info@recreatieschapdrenthe.nl

www.recreatieschapdrenthe.nl



ACCOUNTANTSVERSLAG 2015



Recreatieschap Drenthe

P 1 | donderdag 31 maart 2016

BDO

ACCOUNTANTSVERSLAG 2015

Aan het bestuur van de
Gemeenschappelijke Regeling Recreatieschap Drenthe
Brink 4b
7891 BZ Diever

Groningen, 31 maart 2016

Kenmerk: RHB/GD/Dma/1014637/005

Geachte leden van het bestuur,

Zoals afgesproken in onze opdrachtbevestiging ontvangt u hierbij ons accountantsverslag 2015 van de Gemeenschappelijke Regeling Recreatieschap Drenthe. Dit verslag bevat onze belangrijkste bevindingen uit de controle van de jaarrekening 2015.

Met dit verslag willen wij u zo goed mogelijk informeren en ondersteunen in de uitoefening van uw kaderstellende en controlerende taak. De onderwerpen, die in dit verslag aan de orde komen, hebben onderdeel uitgemaakt van onze overwegingen bij de bepaling van de aard, het tijdstip van uitvoering en de diepgang van de controlemaatregelen die zijn toegepast bij de uitvoering van de controle van de jaarrekening. De in dit verslag opgenomen bevindingen doen geen afbreuk aan ons oordeel over de getrouwheid en rechtmatigheid van de jaarrekening 2015.

Onze bevindingen hebben wij afgestemd met de organisatie en op 24 maart 2016 met u besproken.

Het opstellen en controleren van de jaarrekening vraagt elk jaar weer een aanzienlijke inspanning. Bij deze willen wij alle betrokken medewerkers bedanken voor de constructieve en plezierige samenwerking tijdens de controle. Vanzelfsprekend zijn wij graag bereid om deze rapportage nader toe te lichten.

Hoogachtend,
BDO Audit & Assurance B.V.



drs. R.H. (Rob) Bouman RA



INHOUDSOPGAVE

1	STREKKING CONTROLE- VERKLARING	1 STREKKING CONTROLEVERKLARING	4
2	UW FINANCIËLE POSITIE VERGELEKEN	2 RESULTAAT	5
3	BELANGRIJKSTE BEVINDINGEN 2015	3 BEVINDINGEN 2015	6
	BIJLAGEN	A. ONZE CONTROLE	8

1 STREKKING CONTROLEVERKLARING

GOEDKEURENDE CONTROLEVERKLARING	Wij hebben bij de jaarrekening 2015 van de Gemeenschappelijke Regeling Recreatieschap Drenthe een goedkeurende controleverklaring afgegeven met betrekking tot de getrouwheid en rechtmatigheid.
DE JAARREKENING IS GETROUW	Een goedkeurende verklaring met betrekking tot getrouwheid betekent dat de jaarrekening 2015 een getrouw beeld geeft van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2015 als van de activa en passiva per 31 december 2015 in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) voor Provincies en Gemeenten.
DE JAARREKENING IS RECHTMATIG	Een goedkeurende verklaring met betrekking tot rechtmatigheid betekent dat de verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in de jaarrekening 2015 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen en in overeenstemming zijn met de relevante wet- en regelgeving.
JAARVERSLAG VERENIGBAAR	Voor zover wij dat kunnen beoordelen is het jaarverslag verenigbaar met de jaarrekening.

Ongecorrigeerde controleverschillen

Post/omschrijving van de toelichting	Fouten (in euro's)	Onzekerheden (in euro's)	Verwijzing
Getrouwheid			
Debiteur, oninbaar bedrag niet opgenomen in voorziening	€ 2.686,-	€ -	pagina 27
Rechtmatigheid			
Geen bevindingen	€ -	€ -	
Totaal	€ 2.686,-	€ -	
Tolerantie (1% van de fouten/ 3% van de onzekerheden)	€ 15.500,-	€ 46.500	

2 RESULTAAT

RESULTAAT 2015

Resultaat 2015 - Het saldo van de jaarrekening van de Gemeenschappelijke Regeling Recreatieschap Drenthe over het jaar 2015 bedraagt € 23.000 nadelig ten opzichte van de (gewijzigde) begroting. In het onderstaand overzicht is het resultaat in het kort weergegeven:

Rekening van baten en lasten	Realisatie 2014	Begroot	Realisatie 2015	Verschil begroot met realisatie
<i>(alle bedragen * € 1.000,-)</i>				
Baten	981	874	919	45
Baten projecten	630	Pm	619	619
Lasten	944	878	946	68
Lasten projecten	630	Pm	619	619
Saldo baten en lasten	37	-4	-27	-23
Stortingen in reserves	75	33	52	19
Onttrekkingen aan reserves	62	37	88	51
Resultaat	25	0	9	9

De lasten liggen in lijn met voorgaand jaar, maar overstijgen de begroting van 2015. Uit het jaarverslag komt naar voren dat de post 'onderhoud' €41.000 hoger is en de post 'personeelskosten' €20.000 hoger is.

Aan de baten kant is er sprake van een positief resultaat vanuit het project vooronderzoek wandelknooppunten €19.000 daarnaast waren de bijdragen vanuit de recreatiesociëteit €6.500 hoger dan begroot en is er vanuit excursies ook nog €3.000 extra ontvangen.

Voor een verdere analyse van het resultaat verwijzen wij naar het jaarverslag.

3 BEVINDINGEN 2015

Projecten

Verloop projecten

De onderhanden projecten hebben een debetsaldo van € 45.000 (2014: €277.000) en creditsaldo van € 318.000 (2014: 418.000). Het onderhanden projectensaldo is gesaldeerd van € 141.000 in 2014 naar € 273.000 credit in 2015. De stijging van het creditsaldo is met name gelegen in een vijftal nieuwe projecten.

Voor een vijftal nieuwe projecten is er sprake van vooruitontvangen subsidiegelden ter grootte van € 200.000,-:

Projecten	Subsidie
E-Book Hoogeveense Vaart	4.968
Expertteam fase 3	65.000
Ontwikkeling wandelknooppunten 1	43.333
Ontwikkeling wandelknooppunten 2	43.333
Ontwikkeling wandelknooppunten 3	43.333

Projecten einddatum bereikt maar staan nog als onderhanden project op de balans

Einddatum projecten 2015

Voor enkele projecten die op de balans staan gepresenteerd als onderhanden zijn de activiteiten reeds van afgerond en dienen alleen nog financieel afgesloten te worden:

Projecten	Einddatum	Vordering	Schuld	Te verwachten baten	Te verwachten lasten	Bijdrage recreatieschap	Budget-neutraal
Geopark De Hondsrug	31-12-14	5.873			2.500	8.373	ja
Interreg IV onderzoek WiFi	01-03-15	9.321		5.237-		4.084	ja
Onderzoek arbeidspool	31-12-14	12.500		5.625-		6.875	ja
Megalithic routes	31-12-15	2.233		2.217-		16	ja
Training zakelijk duits	16-03-15		386		386	-	ja
eBook Drentse Hoofdvaart	31-12-15	5.917		-	-	5.917	ja

De bijdrage van het Recreatieschap wordt toegerekend aan het project bij financieel afsluiten. Nadat de bijdrage van het Recreatieschap wordt toegevoegd is er sprake van een budget-neutrale situatie.

3 BEVINDINGEN 2015

Lopende projecten in de balans

Lopende projecten projecten

De onderhanden projecten hebben schuldpositie op de balans wat inhoudt dat vooruitontvangen subsidiebijdragen het huidige kostenniveau van de projecten overstijgen. Uit de voortgangsrapportages en de bespreking met u komt naar voren dat de projecten op schema liggen conform het projectplan dat is opgesteld.

Projecten	Vordering	Schuld	Te verwachten baten	Te verwachten lasten	Bijdrage recreatieschap	Budget-neutraal
Kwaliteitsteam fase 2		47.989	14.000-	73.489	11.500 ja	
Expertteam fase 1		10.053		22.303	12.250 ja	
Tour de TT		1.138	17.000-	50.138	32.000 ja	
Expertteam fase 2		5.561		17.811	12.250 ja	
Kwaliteitsimpuls fietspaden		17.391	44.478-	20.000	- nee	
Verbinding & Verbeelding Maatschappij v. weldadigh. 2		35.312	10.000-	45.312	- ja	
Regionaal Landschap	8.939		14.600-	5.661	- ja	

Voor één project is sprake van een overschot van € 20.369, de uitvoering van het project valt qua kostenniveau gunstig uit waardoor de subsidie aan het eind van het projectplan niet geheel besteed zal zijn.

WNT

WNT

Bij de controle van de jaarrekening is ook de beoordeling van de WNT meegenomen. Aan de hand van de salarisadministratie is de bestuurdersbeloning beoordeeld. Hieruit is naar voren gekomen dat de grens niet wordt overschreden.

BIJLAGE A: ONZE CONTROLE

SCOPING: DOEL EN OBJECT VAN DE CONTROLE	Het doel van de controle is het geven van een onafhankelijk oordeel of de financiële overzichten van de Gemeenschappelijke Regeling Recreatieschap Drenthe, in alle van materieel belang zijnde opzichten, zijn opgesteld in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten en de Beleidsregels toepassing Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT). Voor een uitgebreide beschrijving van onze aanpak verwijzen wij naar onze opdrachtbevestiging d.d. 26 november 2015.
MATERIALITEIT	Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel. Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 15.500. De materialiteit is gebaseerd op 1 % van de lasten. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.
ONAFHANKELIJKHEID	Nederlands recht en overige beroepsregels, zoals de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO), vereisen dat wij onafhankelijk zijn ten opzichte van onze controle cliënten. Wij zijn van mening dat door ons is voldaan aan deze eisen. Wij bevestigen dat we geen giften >100 euro hebben gegeven aan dan wel aangenomen van de gemeente of haar personeel. Wij hebben de overige dienstverlening naast de controle van de jaarrekening beoordeeld aan de hand van onze beroepsregels en hebben geconcludeerd dat het type dienstverlening en de vergoeding onze onafhankelijkheid niet beïnvloeden.
FRAUDE EN NON-COMPLIANCE	Onze controle is niet specifiek gericht op het ontdekken van fraude. Bij de planning en uitvoering van de werkzaamheden voor de jaarrekeningcontrole houden wij rekening met het risico dat de jaarrekening als gevolg van fraude en onregelmatigheden onjuistheden van materieel belang zou kunnen bevatten. Eén van de door ons uitgevoerde maatregelen is het bespreken van de mogelijke frauderisico's en mogelijke fraudesituaties op verschillende niveaus binnen de gemeente. Hiertoe hebben wij de mogelijke frauderisico's en de mogelijke fraudesituaties besproken met u. Deze besprekingen en onze controlewerkzaamheden hebben geen aanwijzingen voor materiële fraude opgeleverd.

BIJLAGE A: ONZE CONTROLE

GEAUTOMATISEERDE GEGEVENSVERWERKING EN BEVEILIGING PERSOONSGEGEVENS

Ingevolge artikel 2:393, lid 4 BW, dient de accountant in zijn verslag aandacht te besteden aan de bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking. Onze jaarrekeningcontrole is gericht op het geven van een oordeel omtrent de jaarrekening zelf en is niet primair gericht op het doen van uitspraken omtrent de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking als geheel of van onderdelen daarvan.

Wij hebben de automatiseringsorganisatie uitsluitend in het kader van de jaarrekeningcontrole beoordeeld. De jaarrekeningcontrole heeft geen tekortkomingen in de continuïteit en betrouwbaarheid van de geautomatiseerde gegevensverwerking aan het licht gebracht.

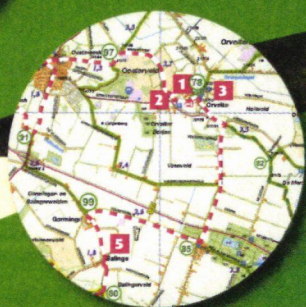
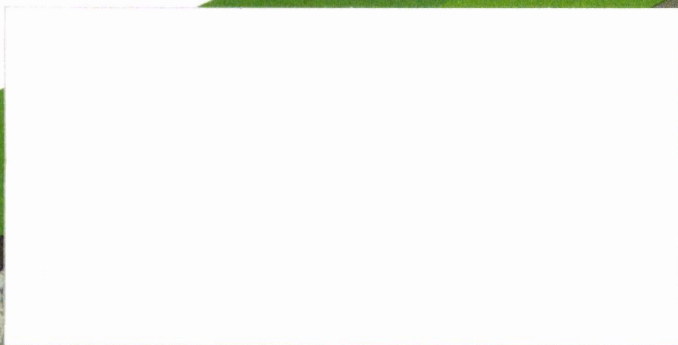
Indien er wel tekortkomingen zijn dan moet dat worden vermeld en toegelicht.

Er kan zich ook een (minder waarschijnlijke) situatie voordoen dat de accountant 'buiten de computer om' heeft gecontroleerd. Derhalve kan hij geen mededelingen doen over de betrouwbaarheid en de continuïteit van de automatisering. Voor deze situatie is het tekstvoorbeeld als volgt:

"Ingevolge artikel 2:393, lid 4 BW, dient de accountant in zijn verslag aandacht te besteden aan de bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking. Onze jaarrekeningcontrole is gericht op het geven van een oordeel omtrent de jaarrekening zelf en is niet primair gericht op het doen van uitspraken omtrent de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking als geheel of van onderdelen daarvan. Op grond van de door ons gekozen controleaanpak is de geautomatiseerde gegevensverwerking niet in onze controle betrokken. Derhalve kunnen wij geen mededelingen doen met betrekking tot de betrouwbaarheid en continuïteit ervan."



Recreatieschap Drenthe



Begroting 2017

Inhoudsopgave

Aanbiedingsbrief 2017.....	1
Verplichte paragrafen	6
Programmabegroting.....	8
Toelichting programmabegroting	9
Bijlage I: bijdragen gemeenten 2017	15
Bijlage II: fonds Recreatie en Toerisme	16
Bijlage II-I: wijziging in verband met bezuiniging.....	17
Bijlage III: investeringsstaat.....	18
Bijlage IV: meerjarenraming 2016-2020	19
Bijlage V: begrotingsgegevens ten behoeve van het BBV	20

Begroting 2017

1. Algemeen

Voor u ligt de financiële begroting voor het jaar 2017. Deze begroting bestaat uit het overzicht van de baten en lasten en de uiteenzetting van de financiële positie. De begroting bevat tevens de verplichte paragrafen.

Het Recreatieschap Drenthe draagt als gemeenschappelijke regeling zorg voor het ontwikkelen, faciliteren, realiseren en onderhouden van toeristisch-recreatieve voorzieningen in Drenthe, gemeente Ooststellingwerf en buiten Drenthe in samenwerkingsverbanden.

Het Recreatieschap Drenthe wil in 2017 verder gaan met het in 2016 ingezette traject te komen tot een verdiepingsslag in haar taken. Dit doet het Recreatieschap Drenthe door;

- meer dan in het verleden haar gemeenten te 'ontzorgen' op het gebied van toeristisch-recreatief beleid door actieve kennisontwikkeling en proactief haar gemeenten mee te nemen in de ontwikkelingen binnen de sector.
- op het gebied van routestructuren door te groeien naar hét Routebureau van Drenthe. Dé expert op het gebied van het ontwikkelen, bewegwijzeren en onderhouden van recreatieve routes. Het Recreatieschap Drenthe heeft kennis en kunde van deze processen en stelt deze kwaliteiten ter beschikking om te komen tot een optimale route-infrastructuur in heel haar werkgebied.
- door projecten te initiëren, stimuleren, administreren waardoor de sector in Drenthe zich kan blijven ontwikkelen als een gezonde sector zodat de werkgelegenheid en besteding goed op peil blijven.

Dankzij een beleid gericht op efficiency en effectiviteit, is het bestuur er in geslaagd de exploitatiekosten voor 2017 in balans te houden met de raming voor 2016.

De basis voor de raming van prijsgevoelige budgetten bestaat uit het actuele prijspeil van eind 2015.

2. Bezuiniging

Het Recreatieschap Drenthe heeft de afgelopen jaren forse bezuinigingen verwerkt (zeker gelet op de omvang van de organisatie). Toch zijn we erin geslaagd om op een goede verantwoorde, maar ook initiatiefrijke wijze te blijven functioneren.

Het is van belang erop te wijzen dat de beïnvloedbare kosten, bij een kleine organisatie als het Recreatieschap Drenthe, zeer beperkt zijn.

Het niveau van deze beïnvloedbare kosten en met name de post onderhoud daalt daarbij wel naar een – in onze optiek – risicovol minimum. Immers meer en meer bewegwijzering en bebording wordt ten laste van deze post gebracht. Te denken valt hierbij aan de bewegwijzering van het fietsknooppuntensysteem, de ATB routes, bebording hunebedden, bebording Geopark, toiletgebouwen recreatievaart, enzovoort.

Een verdere verlaging van de post onderhoud zal de staat van deze voor toerisme in Drenthe zo belangrijke voorzieningen tot een onaanvaardbaar niveau kunnen aantasten.

De loonkosten maken een zeer groot deel uit van de exploitatiebegroting van het Recreatieschap Drenthe. Periodieke stijgingen en verplichtingen vanuit de cao kunnen dit jaar nog binnen de begroting 2017 verwerkt worden zonder kostenverhogende effecten. Op de midden-lange termijn leidt deze vorm van bezuiniging echter tot een serieuze rol- en takendiscussie.

Door het Algemeen Bestuur is besloten om voor 2012 en de volgende jaren te komen tot een bezuiniging van 10% (in het jaar ervoor reeds 5%). In 2014 is hier nog een extra bezuiniging (€ 2.500,- per gemeente) aan toegevoegd op het fonds voor Recreatie en Toerisme. Dit zijn structurele bezuinigingen.

Hierdoor zijn de kosten van het Recreatieschap Drenthe met zo'n 13% verminderd!

Het Recreatieschap Drenthe heeft met haar zeer beperkte personeelsformatie van slechts 7,15 fte een uiterst effectieve inzet weten te bereiken met zeker voor de gemeenten positieve effecten. Zowel projectmatig als ook financieel.

Fonds

Jaarlijks wordt door de Drentse gemeenten een bedrag voor dit fonds beschikbaar gesteld. Dit bedrag is gebaseerd op een – in de gemeenschappelijke regeling verankerde - component in samenhang met de dagrecreatie (een vaste bijdrage per gemeente) en een variabele component gebaseerd op de toeristische overnachtingen in een gemeente. Met andere woorden: een deel van de toeristenbelasting wordt feitelijk via het Recreatieschap Drenthe ingezet.

De omvang van het fonds was in 2016: € 232.728,-

Zoals uit de jaarrekening 2015 blijkt is via het fonds een zeer effectief beleid mogelijk, waardoor een groot aantal investeringen mogelijk zijn.

In 2015 voor een totaalbedrag van € 1.572.221,-

Inzet

In de jaren 2010 – 2015 heeft het fonds meegeholpen aan een investering in het Drents recreatief/toeristisch product van circa € 21 miljoen.

Dankzij het fonds zijn onder andere de aanleg en onderhoud van fietspaden, het project Internationaal Geopark de Hondsrug, voorzieningen voor de vaarrecreatie, toeristische ontwikkelingen in het landelijk gebied, ontwikkelingen dagrecreatie, poorten nationale parken, realisatie ATB routes, realisatie fietsknooppuntensysteem, Kwaliteitsteam Drenthe, Expertteam en de instandhouding van de recreatieve voorzieningen van Staatsbosbeheer op een actieve en snelle wijze ondersteund. Met behulp van de inzet van subsidiemiddelen is op alerte wijze ingespeeld op wensen vanuit de overheid en het bedrijfsleven.

Het is mogelijk gebleken projecten in gang te zetten die anders niet, in beperktere omvang of met een veel langere aanlooptijd zouden zijn gerealiseerd. Uit reacties van zowel gemeenten, bedrijfsleven als ook uit eigen constatering is duidelijk dat het fonds volop aan zijn doelstelling beantwoordt: het op effectieve en efficiënte wijze zorgen voor vernieuwing en stimulering van Recreatie en Toerisme in Drenthe en Ooststellingwerf.

3. Nieuwe ontwikkelingen 2017 – 2019

a. Personeel

In 2017 bestaat de vaste kern van de organisatie Recreatieschap Drenthe uit 7fte. Deze vaste kern van medewerkers is het minimum aantal fte waarmee de huidige kerntaken van het Recreatieschap Drenthe op een kwalitatief acceptabel niveau gehouden kunnen worden. Extra aandacht zal met name de 'buitendienst' vergen. Door een toename van werkzaamheden (introductie wandelknooppunten, update fietsknooppunten, ontwikkelingen rond MTB-routes etc.) zullen hun werkzaamheden exponentieel toenemen.

Het Recreatieschap Drenthe initieert, geeft leiding, administreert vele projecten ter stimulering van Recreatie en Toerisme. De inzet van een flexibele schil ten behoeve van projecten zal noodzakelijk worden bij het toenemen van projecten. De kosten van deze 'inhuur' zullen altijd gedekt moeten worden vanuit de projecten.

b. Economie

Met een landelijk totaal van circa € 65 miljard aan recreatief/toeristische bestedingen is de recreatief/toeristische sector een van de belangrijkste van de Nederlandse economie.

Recreatie en Toerisme is van toenemende betekenis voor de Drentse economie. Met bijna 1 miljard aan directe- en indirecte bestedingen (Ecorysrapport 2014) en 18.000 arbeidsplaatsen is de sector een dragende pijler voor de Drentse economie. Ook voor de leefbaarheid van het platteland is Recreatie en Toerisme van belang. Veel voorzieningen als dorpswinkels en cafés zouden zonder toeristische inkomsten zijn verdwenen. Bruisende dorpen en steden vergroten tevens de aantrekkelijkheid van Drenthe en kunnen de gasten van Drenthe verleiden tot een hoger uitgavepatroon.

Het is van belang dat de kwaliteit van het toeristisch product Drenthe op peil blijft en verbeterd wordt.

De economische crisis heeft ook de toeristisch-recreatieve sector getroffen maar het consumentenvertrouwen neemt langzamerhand weer toe. Het jaar 2016 laat een groei van het aantal overnachtingen van circa 2% zien waardoor we in Drenthe weer op het niveau van 2012 zitten.

De belangrijkste verklaring voor het positieve vakantiesentiment vormt de aantrekkende economie. De combinatie van groeiend consumentenvertrouwen en stijgende koopkracht stimuleert de reislust. Geopolitieke spanningen en (angst voor) terreuraanslagen zouden het positieve gevoel nog wat kunnen temperen. De ervaring leert dat de effecten daarvan veelal tijdelijk en lokaal zijn. De consument wil graag op vakantie en kiest voor bestemmingen die als veilig worden ervaren.

Het regionale en gemeentelijke recreatief/toeristisch product is zeer gedifferentieerd, zowel aan de aanbodzijde als aan de vraagzijde. Naast de overheid zijn er meerdere aanbieders met veelal uiteenlopende doelstellingen, commercieel en niet-commercieel, die elk weer verschillende doelgroepen bedienen.

Om de concurrentie met andere regio's het hoofd te kunnen bieden is een constante kwaliteitsverbetering en upgradering van het aanbod nodig. De kwaliteit van dat aanbod moet zo goed mogelijk worden afgestemd op de wensen en behoeften van de verschillende doelgroepen. Dit vraagt om voortdurende investeringsimpulsen om bij te kunnen blijven en niet achterop te raken. Daarnaast is een actief marketing- en promotiebeleid hierbij een belangrijke randvoorwaarde.

Drenthe en Ooststellingwerf beschikken over voldoende potentie om meer dan gemiddeld te profiteren van een aantal trends op recreatief/toeristisch gebied. Dit geldt met name voor de waardering van rust en ruimte bij de verregaande verstedelijking in de Randstad en de daaruit voortvloeiende vraag naar zowel actieve beleving van natuur en landschap als ook de toenemende belangstelling voor cultuurhistorie.

De specifieke Drentse/Ooststellingwerfse situatie, waarbij sprake is van vooral kleinere recreatief/toeristische bedrijven, maken het voor het bedrijfsleven echter moeilijk snel en in voldoende mate te kunnen investeren. Zowel kwaliteit van hardware (gebouwen/voorzieningen) als software (promotie/marketing/ opleidingen) vragen hierom.

Op provinciaal niveau blijft een actieve rol van zowel overheden als bedrijfsleven dringend gewenst. De gemeenten in Drenthe en Ooststellingwerf werken op een goede wijze samen binnen het Recreatieschap Drenthe.

c. Recreatief/toeristisch product

Juist Recreatie en Toerisme zijn bij uitstek beleidsterreinen waarbinnen gemeenten in het belang van de gemeentelijke ontwikkeling actief beleid kunnen ontwikkelen.

Een (niet onbelangrijk) bijkomend aspect is dat het merendeel van de kosten voor instandhouding van de openbare recreatieve infrastructuur en de realisatie van nieuwe voorzieningen voor rekening van de gemeenten komt (planologie). De laatste jaren wordt steeds meer de nadruk gelegd op de kwaliteit en samenhang van de Drentse vrijetijdsvoorzieningen. Voor de toerist en recreant bestaan er geen gemeentegrenzen. Intergemeentelijke samenwerking ten aanzien van Recreatie en Toerisme is dan ook een keiharde noodzaak. Door samenwerking binnen het Recreatieschap Drenthe en gebruik making van de kwaliteiten, kennis en kunde van het Recreatieschap Drenthe wordt een goed basis gelegd. Het Recreatieschap Drenthe heeft hierbij tot nu toe een belangrijke spilfunctie gehad en speelt al een groot aantal jaren een aanjagende en uitvoerende rol bij de nieuwe ontwikkelingen in de vrijetijdseconomie van Drenthe.

De marketing van Drenthe behoort niet tot de directe taak van het Recreatieschap Drenthe. Hiervoor wordt nauw samengewerkt met Marketing Drenthe en het Internetplatform Drenthe.

d. Algemene trends

Per saldo zijn de belangrijkste trends voor de toekomst als volgt weer te geven:

- marktfragmentatie, dat wil zeggen een voortdurende toename van het aantal marktsegmenten en het uiteenlopen van de wensen en verwachtingen van de diverse doelgroepen;
- een toenemende vraag naar kwaliteit en gastgerichtheid; aanbod is maatwerk;
- aantal vakanties stijgen, de stijging van de bestedingen zetten door;
- toenemend belang van snel dataverkeer (breedband) binnen de sector op alle gebieden;
- de smartphone (tablet) is in opkomst; het stenen reisbureau heeft bij het boekingsproces nog maar een aandeel van 10%;
- van beleving naar het toevoegen van betekenis; d.w.z. daadwerkelijk iets toevoegen aan je gast zodat hij/zij kan groeien;
- gamification (toepassen van speldenken) van de prijs;
- trend naar veilige bestemmingen;
- groei ouderen markt;
- het ontstaan van een grotere mobiliteit en de gepersonaliseerde vakanties;
- een trend naar het ondernemen van meer kortere vakanties per jaar;
- een toenemende belangstelling voor het cultuurhistorisch erfgoed/ het romantiseren van de geschiedenis;
- meer aandacht voor virtual reality, actieve/sportieve en gezondheidsondersteunende, educatieve, milieubewuste en natuurlijke vormen van (exclusieve) vrijetijdsbesteding;
- de toenemende aandacht voor de combinatie toerisme en zorg.

e. Beleid 2017-2019

In het kader van de begroting 2017 is het goed stil te staan bij de ontwikkelingen in de volgende jaren. Ook in de recreatief/toeristische sector is de problematische economische ontwikkeling van ons land voelbaar. Vanaf 2016 is er weer een voorzichtige groei in overnachtingen, bestedingen en vertrouwen van ondernemers in de toeristisch-recreatieve sector waarneembaar.

Om de concurrentiepositie van onze regio te waarborgen is het van groot belang om de ontwikkeling van een samenhangend beleid op het gebied van Recreatie en Toerisme en een toename van de investering in de kwaliteit van het recreatief/toeristisch product en de promotie en marketing hiervan te waarborgen. Dit zowel in relatie tot de gemeenten, als ook in relatie tot de provincie Drenthe.

Een goede afstemming van het beleid is essentieel om de positie van Drenthe en Ooststellingwerf maar ook Noord-Nederland, in de recreatief/toeristische markt vast te houden.

Extra investeringen in kwaliteit en verbreding van het toeristisch/recreatieve product vanuit de overheid is dan ook van groot belang. De uitkomsten van het Ecorys onderzoek 2014 ('Toerisme in Drenthe trekt aan') rond de stand van Recreatie en Toerisme in Drenthe en Ooststellingwerf geven alle reden het belang van de sector en derhalve de activiteiten van het Recreatieschap Drenthe voor de economie op waarde te schatten.

Voor het verder ontwikkelen van een effectief gemeentelijk beleid is het Recreatieschap Drenthe, ook landelijk gezien, een belangrijk en uniek instrument.

4. Slot

Recreatie en Toerisme spelen zich in hoofdzaak op gemeentelijk niveau af. Hierbij valt te denken aan het ontwikkelen van voorzieningen, zoals fietspaden, dagrecreatieterreinen, parkeervoorzieningen, stimuleren van evenementen en natuurbeheer. Juist Recreatie en Toerisme zijn beleidsterreinen waarbinnen gemeenten kunnen optreden.

Wil er sprake zijn van een goed ontwikkeld toeristisch product in Drenthe, dan dient er sprake te zijn van een duidelijke samenhang en afstemming tussen de diverse gemeenten. Een toerist kent immers geen grenzen en ziet niet waar gemeente- en provinciegrenzen ophouden. Bovengemeentelijke beleidsontwikkeling is dan ook hier zeker een voorwaarde voor succes.

Uitvoering van toeristisch beleid zonder dat gemeenten zelf actief in de ontwikkeling van dit beleid participeren is niet mogelijk. Gemeenten zullen ook invloed moeten blijven uitoefenen op de besluitvorming en de activiteiten gelet op het belang van de sector.

Het is zaak op een actieve wijze in te blijven spelen op het recreatief en toeristisch product. Het Recreatieschap Drenthe is hiervoor een effectief en efficiënt instrument.

5. Voorstel

Wij stellen u voor de begroting 2017 vast te stellen.

Het Dagelijks Bestuur

Verplichte paragrafen

1. Weerstandsvermogen
2. Financiering
3. Verbonden partijen
4. Grondbeleid

1. Weerstandsvermogen

Algemeen

Onder dit begrip verstaat het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) het verband tussen weerstandscapaciteit en de risico's, waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn voor onze financiële positie.

De huidige omvang van de algemene reserve (per 31-12-2015 € 93.463) is gezien de omvang van de activiteiten en huidige inzichten beperkt voldoende.

Balansrisico's

Dit betreft o.a. openstaande vorderingen, afschrijvingsmethodiek op activa etc. Gezien het bedrag en van welke organisatie c.q. bedrijf wij een vordering hebben openstaan, zullen deze vorderingen niet lang "openstaan" (het zijn vorderingen met een legitieme basis). Betreffende de gehanteerde afschrijvingsmethodiek is grotendeels aansluiting gezocht bij de gemeentelijke uitgangspunten.

Gerechtelijke procedures

Op dit moment worden geen juridische procedures door of tegen de gemeenschappelijke regeling gevoerd.

Garanties

Op dit moment garanderen wij geen geldleningen die aan derden zijn verstrekt.

Onderhoud sanitaire voorzieningen ten behoeve van de recreatievaart

In het kader van de bestrijding van de legionellabacterie vindt in het seizoen periodieke controle plaats. De fysieke toestand van de gebouwen is goed.

Coördinatie/projectverantwoording en uitvoering recreatief/toeristische projecten

Ook in 2017 en volgende jaren zullen projecten in uitvoering worden genomen. Deze projecten worden administratief en financieel verantwoord via een projectenadministratie. Door regelmatig overleg tussen de projectverantwoordelijke en de projectuitvoerende (juiste toepassing van de subsidievoorwaarden en de actualiteit van de projectadministratie), worden de financiële risico's tot een minimum beperkt.

Organisatierisico's

De omvang en opbouw van de organisatie (gering aantal medewerkers) evenals de hoge werkdruk, kunnen financiële risico's tot gevolg hebben. Deze ontwikkelingen worden door het bestuur en management nauwlettend gevolgd.

De financiële zaken worden kritisch gevolgd. Indien mogelijk wordt er bezuinigd zodat de nullijn kan worden vastgehouden.

Gezien het bovenstaande kunnen wij concluderen dat wij als gemeenschappelijke regeling geen risico's lopen die van grote materiële betekenis zijn.

2. Financiering

Algemeen

Het belangrijkste thema van de wet financiering decentrale overheden (wet Fido) is het inzicht geven in de treasuryfunctie bij decentrale overheden. De doelstellingen, richtlijnen en limieten van het voorgestane beleid zijn vastgelegd in het treasurystatuut. De treasuryparagraaf is één van de onderdelen waarmee de wetgever beoogd de transparantie en bestuurlijke beheersbaarheid van deze functie te bevorderen.

De wet Fido schrijft voor dat samen met de jaarstukken ook de overzichten met betrekking tot de renterisiconorm en de kasgeldlimiet bij Gedeputeerde Staten moeten worden ingediend. Vanaf 2004 is geen sprake meer van een vaste schuld (langlopende lening), een overzicht betreffende de renterisiconorm is dan ook niet van toepassing.

De kasgeldlimiet (de ruimte voor korte financiering) wordt volgens de wet Fido bij aanvang van het kalenderjaar 2016 gesteld op 8,2%. Wij streven door een actief treasurymanagement (bevoorschotting subsidies etc.) onder de kasgeldlimiet te blijven.

3. Grondbeleid

Vanaf eind 1993 heeft het Recreatieschap Drenthe gronden in bezit. Deze gronden betreffen het Regionaal Geluidsportcentrum aan de Pottendijk te Emmer-Compascuum. Het centrum omvat:

- a. een regionaal motorcrosscentrum – groot ca. 10 ha;
- b. een provinciaal schietsportcentrum – groot ca. 15 ha.

Het motorcrossgedeelte wordt beheerd en geëxploiteerd door de motorvereniging Motodrôme Emmen. Het schietsportcentrum wordt beheerd en geëxploiteerd door de stichting Schiet- en Jachtsportcentrum Emmen. De gronden zijn voor 50 jaar in erfpacht aan genoemde organisaties uitgegeven. Jaarlijks ontvangen wij hiervoor erfpachtcanons (zie programmabegroting c.q. programmarekening). Deze canons worden jaarlijks geïndexeerd.

Programmabegroting

(in Euro's)

Categorie omschrijving		Rekening 2015	Begroting 2016	Begroting 2017
Baten	Personeel	30.041	20.000	13.900
	Huisvesting	11.715	11.810	23.900
	Overige opbrengsten	47.056	14.700	17.000
	Projecten	131.490	p.m.	p.m.
	<i>subtotaal</i>	220.302	46.510	54.800
	Bijdrage gemeenten in exploitatie	597.241	597.149	598.000
	Fonds Recreatie en Toerisme	233.309	232.728	241.553
	<i>subtotaal</i>	830.550	829.877	839.553
	Totaal baten	1.050.852	876.387	894.353
Lasten	Personeel	491.226	516.814	497.822
	Huisvesting	61.204	60.186	74.750
	Onderhoud	79.572	42.000	31.000
	Overige uitgaven	17.743	9.000	9.800
	Bestuur	1.825	0	500
	Bureau	56.904	44.200	47.890
	Afschrijvingen	12.612	5.312	3.890
	Projecten	131.490	p.m.	p.m.
	<i>subtotaal</i>	852.576	677.511	665.652
	Fonds Recreatie en Toerisme	225.432	232.728	241.553
	Totaal lasten	1.078.008	910.239	907.205
	Saldo financieringsfunctie	12	1.000	0
	Resultaat voor bestemming	-27.144	-32.852	-12.852
	Onttrekkingen aan reserves:			
	Bestemmingsres. personele inzet	47.052	35.852	15.852
	Bestemmingsres. vervoermiddelen	800	0	0
	Bestemmingsres. onderhoud	40.273	20.000	20.000
	Toevoegingen aan reserves:			
	Bestemmingsres. fonds R. & T.	7.877	0	0
	Bestemmingsres. personele inzet	23.000	23.000	23.000
	Bestemmingsres. onderhoud	29.300	0	0
	Resultaat na bestemming	804	0	0

Toelichting programmabegroting

Omschrijving	Raming excl. BTW	Raming excl. BTW
Baten		
Personeel		Totaal 13.900
Dienstverlening St. Drentse Fiets 4Daagse	6.800	
Dienstverlening St. Geopark	4.100	
Dienstverlening St. Internetplatform	3.000	
De financiële administratie van deze stichtingen wordt verzorgd door het Recreatieschap Drenthe. Hiervoor wordt een vergoeding ontvangen.		
De vergoeding is lager omdat voorheen ook de financiële administratie van de Stichting Recreatievoorzieningen Drenthe werd verzorgd. De Stichting Recreatievoorziening Drenthe is ontbonden eind 2015.		
Huisvesting		Totaal 23.900
Erfpachtcanon regionaal geluidssportcentrum Pottendijk Jaarlijkse ontvangst van een erfpachtcanon van:		
Vereniging Motodrôme Emmen	2.250	
Stichting Schietsportcentrum Emmen	4.650	
Bijdrage loods uit onderhoud	5.000	
Huurinkomsten	12.000	
Het Recreatieschap Drenthe heeft grond in eigendom, gelegen aan de Pottendijk te Emmen. Deze grond is in erfpacht uitgegeven, jaarlijks wordt hier een erfpachtcanon voor ontvangen.		
Voor de opslag van gereedschap en onderhoudsmateriaal wordt een loods gehuurd in Wijster. Jaarlijks wordt een bedrag van € 5.000 verantwoord als onderhoudskosten. Vanuit de onderhoudskosten wordt een bijdrage gedaan voor de huur van de loods.		
Naar verwachting zal de achterste ruimte van de benedenverdieping onderverhuurd worden aan een derde partij.		

Vervolg toelichting programmabegroting

Omschrijving	<i>Raming excl. BTW</i>	<i>Raming excl. BTW</i>
Overige opbrengsten		Totaal 17.000
Recreatiecongres	6.000	
Recreatiesociëteit	8.000	
Excursie	3.000	
Het Recreatieschap Drenthe organiseert jaarlijks verschillende bijeenkomsten. Enerzijds voor de deelnemende gemeenten (bestuurders, raadsleden e.d.) in de vorm van een jaarlijkse bestuursexcursie. Anderzijds worden netwerkbijeenkomsten georganiseerd voor betrokkenen uit de recreatie- en toerismesector, zowel overheid als ondernemers.		
Bijdrage gemeenten in exploitatie		Totaal 598.000
De deelnemende gemeenten betalen aan de gemeenschappelijke regeling, volgens verdeelsleutels zoals vastgelegd in de regeling, jaarlijks een bijdrage aan de exploitatie van de organisatie. In bijlage I staan de bedragen per gemeente.		
Fonds Recreatie en Toerisme		Totaal 241.553
De deelnemende gemeenten betalen aan de gemeenschappelijke regeling, volgens bestaande bijdrageregeling, jaarlijks een bijdrage aan het Fonds Recreatie en Toerisme. De hierdoor beschikbare middelen worden ingezet ter stimulering van projecten in de recreatie- en toerismesector. In bijlage II en II-I staan de bedragen per gemeente.		

Vervolg toelichting programmabegroting

Omschrijving	Raming excl. BTW	Raming excl. BTW
Lasten		
Personeel		Totaal 497.822
<i>Brutosalarissen</i>	368.922	
<i>Sociale lasten</i>	123.000	
Het vaste personeel bestaat uit 10 medewerkers en 1 oproepkracht (7,15 fte's). De geraamde bruto salariskosten zijn gebaseerd op de salarisschalen geldend per 1 februari 2016. Daarbij is rekening gehouden met een indexpercentage van 5% (inschatting loonontwikkeling). Daarnaast is rekening gehouden met de toekenning van standaardperiodieken per 1 januari 2017. Ten gunste van deze post vindt jaarlijks een onttrekking plaats vanuit de bestemmingsreserve personele inzet € 15.852.		
<i>Overige personeelskosten</i>		
Geraamd wordt:		
Kosten P&O; administratie door gemeente Assen t.b.v. 11 medewerkers	2.750	
ARBO-bijdrage voor 11 medewerkers	1.650	
Overige personeelskosten	1.500	
Huisvesting		Totaal 74.750
Huurkosten	47.000	
Energiekosten	12.000	
Onderhoud pand	750	
Schoonmaakkosten	5.000	
Huurkosten loods	8.000	
Overige huisvestingskosten	2.000	
Het Recreatieschap Drenthe is gevestigd in het voormalige gemeentehuis van Diever, Brink 4b.		

Vervolg toelichting programmabegroting

Omschrijving	Raming excl. BTW	Raming excl. BTW
Het pand (benedenverdieping) wordt gehuurd van Vobeco beheer. Een deel wordt onderverhuurd aan de stichting Drentse Fiets 4Daagse. De huisvestingskosten worden naar rato toegerekend. De loods (te Wijster) wordt gebruikt ten behoeve van de opslag voor onderhoudsmateriaal. De huisvestingskosten zijn hoger omdat een gedeelte van de kosten niet meer doorberekend kan worden aan de Stichting Recreatievoorzieningen Drenthe.		
Onderhoud		Totaal 31.000
Betreft diverse zaken (w.o. wandel- en fietsroutes, fietsknooppuntennetwerk, geoparkbebording, ATB-routes, rutterroutesstructuur, kosten wandelvrijwilligers towo's en toiletvoorzieningen). Het Recreatieschap Drenthe heeft via vele projecten een groot aantal voorzieningen gerealiseerd in de openbare ruimte. Het onderhoud van een aantal daarvan komt voor rekening van het Recreatieschap Drenthe. Ten gunste van deze post vindt een onttrekking plaats vanuit de bestemmingsreserve onderhoud € 20.000.		
Overige uitgaven		Totaal 9.800
Recreatiecongres	6.000	
Recreatiesociëteit	800	
Excursie	3.000	
Bestuur		Totaal 500

Vervolg toelichting programmabegroting

Omschrijving	excl. BTW	excl. BTW
Bureau		Totaal 47.890
Portikosten	900	
Telefoonkosten	2.000	
Reis-, verblijf- en autokosten	8.000	
Representatiekosten	400	
Kantoorbenodigdheden	1.000	
Kopieerkosten	1.000	
Leasekosten	1.100	
Kantinekosten	900	
Automatiseringskosten	7.000	
Documentatie en voorlichting	1.500	
Abonnementen/lidmaatschappen	750	
Bankkosten	400	
Verzekeringen (1)	12.000	
Accountantskosten	9.700	
Overige kosten	1.240	
(1) dit betreft de volgende verzekeringen:		
fraude en beroving		
aansprakelijkheidsverzekeringen		
twee dienstautoverzekeringen		
brandverzekeringen		
persoonlijke ongevallen- en ziekteverzekering		
Kapitaal		Totaal 3.890
In bijlage III staan de afschrijvingen.		
Fonds Recreatie en Toerisme		Totaal 241.553
Diverse projecten in het kader van recreatie en toerisme.		
Saldo financieringsfunctie		Totaal 0

Vervolg toelichting programmabegroting

Omschrijving	Raming excl. BTW	Raming excl. BTW
Onttrekkingen aan reserves		
Bestemmingsreserve personele inzet		Totaal 15.852
Jaarlijks wordt een bedrag van € 15.852 onttrokken aan deze bestemmingsreserve.		
Bestemmingsreserve vervoermiddelen		Totaal 0
Bestemmingsreserve onderhoud		Totaal 20.000
In verband met extra werkzaamheden in relatie tot bewegwijzering zullen er extra materiaalkosten zijn.		
Toevoegingen aan reserves		
Bestemmingsreserve fonds Recreatie & Toerisme		Totaal 0
Bestemmingsreserve personele inzet		Totaal 23.000
Jaarlijks wordt een deel van de bijdragen van de gemeenten toegevoegd aan de bestemmingsreserve personele inzet. Hierdoor kan flexibel worden ingespeeld op nieuwe projecten/ontwikkelingen.		
Bestemmingsreserve onderhoud		Totaal 0

Bijlage I

Bijdragen gemeenten 2017 in de exploitatiekosten volgens bestaande bijdrageregeling.

Gemeente:	in %	Rekening	Begroting	Begroting
		2015	2016	2017
Aa en Hunze	7,75%	43.057	43.049	43.113
Assen	7,50%	41.668	41.661	41.721
Borger-Odoorn	8,00%	44.446	44.439	44.502
Coevorden	9,25%	51.391	51.383	51.456
De Wolden	6,75%	37.501	37.495	37.549
Emmen	18,00%	100.003	99.988	100.130
Hoogeveen	8,00%	44.446	44.439	44.502
Meppel	4,00%	22.223	22.220	22.251
Midden-Drenthe	10,00%	55.557	55.549	55.628
Noordenveld	7,25%	40.279	40.273	40.330
Ooststellingwerf	7,50%	41.668	41.662	41.721
Tynaarlo	6,25%	34.723	34.718	34.767
Westerveld	7,25%	40.279	40.273	40.330
Totaal	107,50%	597.241	597.149	598.000

Bijlage II

Fonds Recreatie en Toerisme van het Recreatieschap Drenthe per 1 januari 2017

<u>Gemeente</u>	<u>Overnachtingen</u>	<u>Dagrecreatie</u>	<u>Verblijfsrecre.</u>	<u>Vast bedrag</u>	<u>Subtotaal</u>
Aa en Hunze	1.125.000	9.303	23.750	10.000	43.053
Assen	320.288	9.303	3.554	10.000	22.857
Borger-Odoorn	1.015.834	9.303	19.383	10.000	38.686
Coevorden	1.420.960	9.303	37.298	10.000	56.601
De Wolden	253.044	9.303	2.546	10.000	21.849
Emmen	353.773	9.303	4.057	10.000	23.360
Hoogeveen	103.484	9.303	1.035	10.000	20.338
Meppel	0	9.303	0	10.000	19.303
Midden-Drenthe	655.186	9.303	9.354	10.000	28.657
Noordenveld	204.092	9.303	2.041	10.000	21.344
Ooststellingwerf	229.751	9.303	2.298	10.000	21.601
Tynaarlo	329.290	9.303	3.689	10.000	22.992
Westerveld	737.716	9.303	11.004	10.000	30.307
Totaal	6.748.418	120.939	120.009	130.000	370.948

Vaste bijdrage dagrecreatie 120.939

Staffel aantal overnachtingen (verblijfsrecreatie)

1e 250.000	0,010
2e 250.000	0,015
3e 250.000	0,020
4e 250.000	0,030
5e 250.000	0,040
6e 250.000	0,050
7e 250.000	0,060

Vast bedrag besloten in AB vergadering d.d. 12 maart 2008 130.000

Bijlage II-I

Wijziging in verband met bezuiniging van 10%.

Voor bezuiniging				Na bezuiniging				
Gemeente	Exploitatie- kosten	Bijdrage Fonds R&T	Totaal	Bezuiniging 10% van totaal	Extra bezuiniging vaste bijdr. Fonds R&T	Bijdrage 2017	Exploitatie- kosten	Bijdrage Fonds R&T
Aa en Hunze	43.113	43.053	86.166	8.617	2.500	75.049	43.113	31.936
Assen	41.721	22.857	64.578	6.458	2.500	55.620	41.721	13.899
Borger-Odoorn	44.502	38.686	83.188	8.319	2.500	72.369	44.502	27.867
Coevorden	51.456	56.601	108.057	10.806	2.500	94.751	51.456	43.295
De Wolden	37.549	21.849	59.398	5.940	2.500	50.958	37.549	13.409
Emmen	100.130	23.360	123.490	12.349	2.500	108.641	100.130	8.511
Hoogeveen	44.502	20.338	64.840	6.484	2.500	55.856	44.502	11.354
Meppel	22.251	19.303	41.554	4.155	2.500	34.899	22.251	12.648
Midden-Drenthe	55.628	28.657	84.285	8.429	2.500	73.356	55.628	17.728
Noordenveld	40.330	21.344	61.674	6.167	2.500	53.007	40.330	12.677
Ooststellingwerf	41.721	21.601	63.322	6.332	2.500	54.490	41.721	12.769
Tynaarlo	34.767	22.992	57.759	5.776	2.500	49.483	34.767	14.717
Westerveld	40.330	30.307	70.637	7.064	2.500	61.073	40.330	20.743
Totaal	598.000	370.948	968.948	96.896	32.500	839.552	598.000	241.553

Bijlage III

Investeringsstaat

Omschrijving	Datum	Aanschaf				Afschrijving						
		bedrag	vermeer- deringen	vermin- deringen	totaal	%	totaal per 1 januari	boek- jaar 2017	boek- waarde 1 januari	boek- waarde 31 dec.	rest- waarde 1 januari	rest- waarde 31 dec.
Vervoermiddelen												
Volkswagen 3-VLX-11	1-03-11	19.708			19.708	20,00	16.708	0	3.000	3.000	3.000	3.000
Volkswagen 5-VZK-31	16-10-12	20.250			20.250	20,00	14.663	2.587	5.587	3.000	3.000	3.000
Kantoorinventaris												
Kantoormeubilair	6-02-09	1.245			1.245	10,00	979	125	266	141	0	0
Telefooncentrale	1-10-10	11.776			11.776	10,00	7.362	1.178	4.414	3.236	0	0
Totaal		52.979			52.979		39.712	3.890	13.267	9.377	6.000	6.000

Bijlage IV

Meerjarenraming 2016-2020

	Rekening 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Baten						
Personeel	30.041	20.000	13.900	14.039	14.179	14.321
Huisvesting	11.715	11.810	23.900	24.378	24.866	25.363
Overige opbrengsten	47.056	14.700	17.000	17.000	17.000	17.000
Projecten	131.490	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
<i>Subtotaal</i>	<i>220.301</i>	<i>46.510</i>	<i>54.800</i>	<i>55.417</i>	<i>56.045</i>	<i>56.684</i>
Bijdrage gemeenten in exploitatie	597.241	597.149	598.000	600.000	600.000	600.000
Fonds Recreatie en Toerisme	233.309	232.728	241.553	241.553	241.553	241.553
<i>Subtotaal</i>	<i>830.550</i>	<i>829.877</i>	<i>839.553</i>	<i>841.553</i>	<i>841.554</i>	<i>841.553</i>
Totaal baten	1.050.852	876.387	894.353	896.970	897.599	898.237
Personeel	491.226	516.814	497.822	505.289	512.868	520.561
Huisvesting	61.204	60.186	74.750	76.245	77.770	79.324
Onderhoud	79.572	42.000	31.000	24.655	16.179	7.571
Overige uitgaven	17.743	9.000	9.800	9.800	9.800	9.800
Bestuur	1.825	0	500	500	500	500
Bureau	56.904	44.200	47.890	47.890	47.890	47.890
Afschrijvingen	12.612	5.312	3.890	3.890	3.890	3.890
Projecten	131.490	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Fonds Recreatie en Toerisme	225.432	232.728	241.553	241.553	241.553	241.553
Totaal lasten	1.078.008	910.239	907.204	909.822	910.450	911.089
Saldo financieringsfunctie	12	1.000	0	0	0	0
Resultaat voor bestemming	-27.144	-32.852	-12.852	-12.852	-12.852	-12.852
Onttrekkingen aan reserves:						
Bestemmingsreserve personele inzet	47.052	35.852	15.852	15.852	15.852	15.852
Bestemmingsreserve vervoermiddelen	800	0	0	0	0	0
Bestemmingsreserve onderhoud	40.273	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000
Toevoegingen aan reserves:						
Bestemmingsreserve fonds R&T	7.877	0	0	0	0	0
Bestemmingsreserve personele inzet	23.000	23.000	23.000	23.000	23.000	23.000
Bestemmingsreserve onderhoud	29.300	0	0	0	0	0
Resultaat na bestemming	804	0	0	0	0	0

Bijlage V

Begrotingsgegevens ten behoeve van het BBV

Statutaire naam	Recreatieschap Drenthe	
Vestigingsplaats	Diever	
Rechtsvorm	Publiekrechtelijke Rechtspersoon: Openbaar Lichaam op basis van gemeenschappelijke regeling	
Activiteit	Het behartigen van de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van recreatie en toerisme.	
Geraamd Eigen Vermogen 1-1-2017	€	561.917
Geraamd Eigen Vermogen 31-12-2017	€	549.065
Geraamd Vreemd Vermogen 1-1-2017 (kortlopend Vreemd Vermogen)	€	500.503
Geraamd Vreemd Vermogen 31-12-2017 (kortlopend Vreemd Vermogen)	€	500.503
Geraamde resultaat 2017 (resultaat na bestemming)	€	0



Recreatieschap Drenthe

Brink 4b

7981 BZ Diever

Telefoon (0521) 593 210

info@recreatieschapidrenthe.nl

www.recreatieschapidrenthe.nl

